Continuă pe Y— 298

NUMĂR FESTIV PENTRU PATRONUL LICEULUI

ANUL TINERIMII

ANUL VIII

NTUL 4.

SEMNEAZĂ:

IULIU MOISIL, Dr. I. P.-VOITEȘTI, I. BANCIU, PR. I. MĂLĂESCU, I. CĂPRESCU, ARCHIR IANCU, PR. GH. GÂȚĂ, TH. GÂLCESCU, TITU CIOCĂNESCU, PR. GR. CONSTANTINESCU, STEL. STERESCU, C. STUPARU, EM. MORȚUN, I. BLENDEA, C. I. GOGA, AMZUICĂ A. MERCIOIU I. ș. a.

FONDATOR JIULIU MOISIL

Redacția și Administrația LICEUL „TUDOR VLADIMIRESCU" TÂRGU-JIU

APARE LUNAR

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU" T. JIU

I. Keber T. Jiu

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI
114 8 MART 1936

Sala 4932
Biblioteca Universității Iași
25 AUG. 1941

ANUL VIII (serie nouă) 1936. FEBRUARIE Nr. 4.

AMICUL TINERIMII

REVISTA „LICEULUI TUDOR VLADIMIRESCU“ TG.-JIU

Fondator: IULIU MOISIL | Apare odată pe lună | Redacția și Administrația LICEUL »TUDOR VLADIMIRESCU« --- TÂRGU-JIU ---

PATRUZECI ȘI ȘASE DE ANI.

O existență de aproape o jumătate de secol. Destul de însemnată pentru un așezământ de cultură ca liceul „Tudor Vladimirescu“ din T.-Jiu,

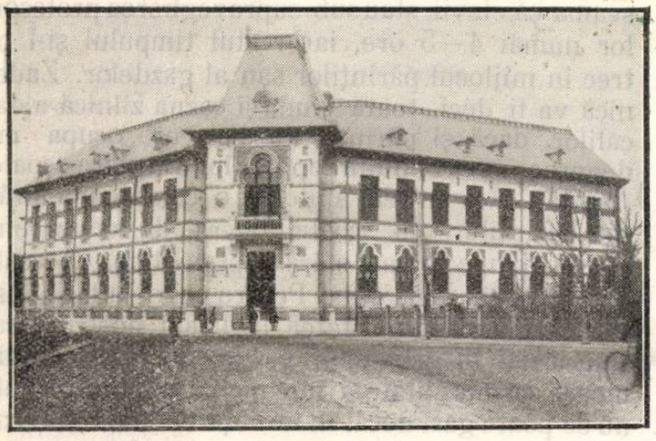

Liceul "Tudor Vladimirescu"

care, până în războiul de întregire, a stat de strajă la vechea graniță de vest a României mici, răspândind lumina științei și suflet viguros, românesc, în țara întreagă și dincolo, peste hotarul vremelnic.

Creată sub formă de gimnaziu, într'o vreme când cultura românească își deschidea tot mai larg aripele, susținută fiind de oameni cu prestigiu moral, școala aceasta a avut norocul să fie condusă la început, de doi luptători dârzi : primul, d. *Șt. Bobancu* și al doilea, d. *Iuliu Moisil*, amândoi veniți din Ardealul național, cu priceperea și dorul nestins de muncă ordonată, dar și cu sufletul aprins de flacăra românismului curat. Aici, în Gorjul pandurilor, au aflat cei doi soli de peste Carpați, loc prielnic și câmp liber pentru însămânțarea și rodirea gândurilor cu care veneau. Intr'adevăr, activitatea desfășurată de primii directori ai vechiului Gimnaziu „Tudor Vladimirescu“, a lăsat o dâră luminoasă în trecutul acestei școale, care s'a răsfrânt mai departe, peste zecile de ani, până la noi.

In șirul anilor ce s'au scurs după aceea, școala noastră a urcat treaptă cu treaptă, sprijinită de însufleţirea organizatorilor și a seriilor de profesori cari au predicat dela catedră, depunând râvnă până la sacrificiu, pentru pregătirea serioasă și temeinică a generațiilor de elevi, trecuți pe băncile ei.

Nu se pot uita în niciun caz, numele distinșilor foști profesori : **Al. Andronescu, Th. B. Vlădescu, I. P.-Voiteşti, Petre Grimm, Ion Banciu, Gh. Vâlsan, N. Muzicescu, Al. Dem. Demetrescu,** *I. Ştefănescu*, **Tiberiu Popescu,** *Stelian Sterescu*, **Aug. Crainic, C. Roibănescu,** *Mihail Costescu*, *D. Avramescu*, *Liviu Popa-Radu*, *Ion Rizu*, etc., etc., cari au cinstit cu valoarea pregătirii și personalităților lor, amvoanele acestui templu de cultură.

Parte dintre aceștia trăesc, și, azi, din posturile înalte, unde i-au dus meritele, privesc cu caldă aducere aminte și simpatie spre instituția care le-a încurajat primii pași ai carierei, îndemnându-i spre orizonturile mai senine ale

DOMNUL TUDOR
Patronul liceului din Tg.-Jiu

științei superioare. Alții, cum au fost *Tiberiu Popescu*, *Stelian Sterescu* și *Augustin Crainic* și-au

dat sufletele jertfă Patriei, pentru desrobirea fraţilor.

Greutăţi şi împotriviri, desigur că a avut multe de îndurat, în desvoltarea sa, vechiul Gimnaziu

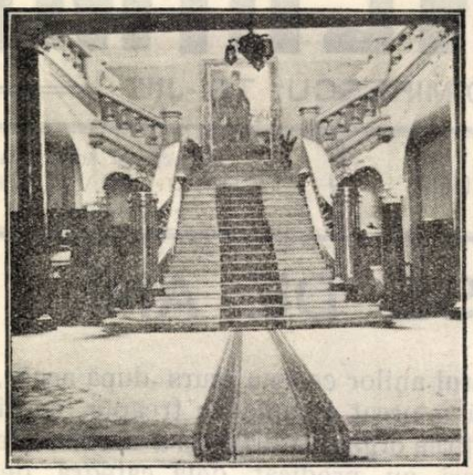

Scara principală dela intrare

„Tudor Vladimirescu“ din Tg.-Jiu, dar, prin elanul şi rezistenţa conducătorilor şi a sprijinitorilor, toate piedicile au fost înfrânte, reuşind să ducă mai departe, îndeplinirea marilor năzuinţe.

Războiul cel mare şi timpul petrecut sub stăpânirea duşmanilor au aruncat o pată de umbră peste desvoltarea şcoalei noastre, pricinuindu-i însemnate pagube materiale şi morale.

Odată surghiunul trecut şi soarele românesc răsărind deplin, şcoala noastră transformată în liceu, şi-a refăcut din an în an, pierderile, şi-a sporit localul cu noi săli, înzestrate cu tot materialul şi mobilierul necesar, având neprecupeţitul sprijin al eforiei şcolare, formate din părinţii elevilor.

Azi, când se poate spune că Liceul „Tudor Vladimirescu“ din Tg.-Jiu are asigurată o bună funcţionare prin gospodăria îngrijită a zestrei pe care şi-a dobândit-o în decursul anilor, urmând pe linia sfântă a tradiţiei, priveşte cu deosebită atenţie spre desăvârşita înfăptuire a celor două mari imperative ce formează însăşi baza întregului învăţământ secundar românesc: întâi, *pregătirea intelectuală cât mai temeinică a şcolarilor şi al doilea, educarea morală cât mai serioasă, spre a reda societăţii şi neamului, elementele cele mai corecte şi mai folositoare.*

Prima cerinţă este dintru început rezolvată, la liceul nostru, prin strădaniile fără preget, pe care alesul corp profesoral, bine pregătit, conştiincios şi solidar, le depune zi de zi, având la îndemână toate mijloacele trebuitoare, pentru realizarea operei de luminarea minţilor ce le sunt încredinţate.

Pentru îndeplinirea celeilalte, lucrarea devine mai anevoioasă din motive lesne de înţeles.

Mai înainte, societatea noastră, în special familia, nu cunoştea toate confuziunile de azi. Viaţa familiară era mai bine organizată şi părinţii, prin gospodăria lor chibzuită, prin traiul lor de respect reciproc, bunăcuviinţă, stimă faţă de cei mari şi teamă de Dumnezeu, ofereau copiilor, frumoase exemple de ţinută morală. Şcoala şi profesorii, deci, găseau un adevărat sprijin şi uşurare în opera de educaţiune a copiilor, când intrau sub îngrijirea lor, şi se bucurau să pună accentul mai mult pe formarea lor intelectuală.

Astăzi, după cum se ştie, mai domneşte încă duhul desordinei şi al nebuniei cauzate de războiu. Dreapta judecată şi buna rânduială a lucrurilor şi oamenilor nu şi-au recâştigat locul de altădată. Uşurătatea şi prejudecăţile mai stăpânesc sufletele multor părinţi care-şi dau copiii la şcoală, lăsând în sarcina acesteia, să facă ceeace ei nu pot, fie din slăbiciune sufletească, fie din cauza nevoilor de viaţă, care i copleşesc. Iată cum, şcoala se vede silită să înlocuiască familia în privinţa educaţiei morale. Desigur că această obligaţie o avea şi înainte şi poate s'o săvârşească cu mijloacele de care dispune, dar trebue să se ţină seama că elevii stau sub supravegherea profesorilor numai 4—5 ore, iar restul timpului şi-l petrec în mijlocul părinţilor sau al gazdelor. Zadarnică va fi deci, toată truda şi cazna zilnică a dascălilor, dacă şi părinţii nu se vor ocupa mai deaproape de conduita copiilor lor din afara şcoalei. Aşa dar, fără un real ajutor şi o colaborare strânsă a părinţilor, cu şcoala, opera de educare nu poate ajunge la un sfârşit prea bun. Aceasta, pentru copiii dela oraş Pentru cei dela ţară, însă, cari formează majoritatea la liceul nostru, şi cari sunt lăsaţi în grija unor gazde, de multe ori, dubioase ca moralitate şi fără niciun prestigiu, soluţia nu se poate găsi decât în înfiinţarea unui internat şcolar de care se simte tot mai multă nevoe la liceul nostru

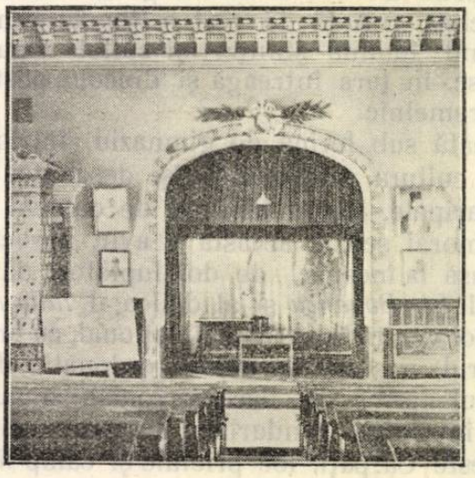

Sala de festivităţi a liceului.

Cu credinţa tare că nu e muncă fără izbândă, Liceul „Tudor Vladimirescu“ îşi continuă lucrarea cu gândul spre biruinţa finală.

TH. GÂLCESCU
Directorul liceului.

UN IDEAL

Fiecare Român trebue să aibă un ideal.

După veacuri de suferinţe ale neamului nostru, *Unirea tuturor Românilor* s'a înfăptuit, potrivit dorinţelor părinţilor şi străbunilor noştri.

Noi, fericiţii lor urmaşi, suntem datori să păstrăm neatinsă moştenirea ce ne-au lăsat şi să contribuim a o înălţa cât mai mult şi din toate punctele de vedere.

La 17 Februarie, Liceul din Târgul-Jiului sărbătoreşte patronul său, care este *Domnul Tudor Vladimirescu*, Eroul renaşterii naţionale dela 1821, acela care a contribuit în cea mai mare măsură, la alungarea domnilor străini şi ale uneltelor acestora, cari, un veac şi mai bine, au jefuit biata noastră patrie în cel mai sălbatic mod.

In Tudor, dela care a început mişcarea de regenerare a poporului nostru, avem un ideal, şi fiecare elev al acestui liceu, ca şi oricare Român, trebue să urmeze în viaţa lui, idealul lui Tudor : *România a Românilor*!

Iuliu Moisil.

Cu prilejul unui jubileu.

La 17 Februarie, liceul „Tudor Vladimirescu" din Tg.-Jiu, împlineşte vârsta de 46 ani şi, conform datinelor elevii şi profesorii, adică, copiii şi părinţii lor sufleteşti sărbătoresc marele eveniment cultural.

Dacă pentru un om, a cărui trecere pe pământ, este atât de scurtă, o asemenea sărbătoare este cel mai bun prilej ca, în lumina faptelor a 46 ani, membrii familiei, bucurându-se, să-i poată întrezări şi viitoarele lui ascensiuni; cu atât mai mult ea se impune pentru o istituţie culturală, a cărei viaţă tinde spre infinit şi ale cărei roade interesează în cel mai înalt grad, marea familie românească.

Ca unul care, în anii 1907—1908, am avut norocul şi deosebita onoare de a mă număra printre membrii corpului didactic ai fostului Gimnaziu „Tudor Vladimirescu" din Tg.-Jiu, mă grăbesc să răspund amabilei invitaţiuni a D-lui Teodor Gâlcescu, directorul liceului de azi, nu numai cu cea mai mare plăcere, dar şi cu credinţa că, pe deoparte, îmi îndeplinesc o pioasă datorie faţă de colegii din acea vreme, cari, demult au trecut în lumea celor drepţi, iar pe altă parte, o plăcută datorie faţă de aceia cari spre fericirea şcoalei, oficiind şi azi, fac trăsura de unire între fostul Gimnaziu din 1907—1908 şi marele liceu din 1936.

Nu poate fi, într'adevăr, serbare jubilară pentru liceul din Tg.-Jiu, fără a se evoca marile figuri ale acelora cari au fost *Tiberiu Popescu* şi *Stelian Sterescu*, adică ale acelor foşti directori şi profesori care, atât prin activitatea desfăşurată pe ogorul şcoalei, cât şi prin supremul lor sacrificiu pe câmpul de onoare, au ştiut să dea generaţiilor următoare, cele mai strălucite exemple de împlinirea datoriei pentru *Patrie*, *Neam* şi *Rege*.

Prof. ION BANCIU

Nu poate fi, deasemenea, serbare jubiliară pentru Liceul din Tg.-Jiu, fără a se pomeni cu evlavie, memoria foştilor lui profesori, *Augustin Crainic*, *Theodor B. Vlădescu*, *Liviu Radu*, etc., precum şi numele distinşilor profesori de azi, Preotul I. *Mălăescu* şi *Ion Căprescu*, adică ale tuturor acelora cari au înţeles atât de bine că, după cum un om este produsul familiei, al şcolii şi al mediului în care s'a născut şi în care trăeşte, tot astfel, şcoala trebuie să fie reflexul ideilor dominate ale vremii în care ea se naşte şt trăeşte.

Ideia dominantă a vremurilor de atunci fiind *„Intregirea Neamului"*, atât ştiinţa cât şi întreaga educaţie sufletească a elevilor fostului Gimnaziu din Tg.-Jiu, purtau pecetia acestui nobil ideal.

Numai aşa se explică minunea, că, atunci când goarna şi clopotele au vestit ţării sosirea momentului suprem de înfăptuire, profesorii şi foştii lor elevi, într'o dulce şi voioasă înfrăţire au trecut la arme, justificând cu prisosinţă cinstea de a fi fost crescuţi şi instruiţi în Gimnaziul al cărui nume reaminteşte tuturor pe cel mai mare erou al Gorjului.

Cu prilejul jubileului din acest an, ideia dominantă a vremii fiind *«Consolidarea întregirii neamului în graniţele României Mari»*, elevii liceului, urmând pilda înaintaşilor fostului Gimnaziu, datoresc respect, dragoste şi supunere nemărginită distinsului corp didactic de azi, cu al cărui patriotism, călit la flacăra obuzelor din 1916--1918, vor depăşi—de sigur—în realizări, pe modeştii lor predecesori.

Profesor, **ION BANCIU**
DIRECTORUL GENERAL AL CASEI DE DEPUNERI ŞI CONSEMNAŢIUNI DIN BUCUREŞTI

MEMENTO

Liceul „T. Vladimirescu" Tg.-Jiu

***Infiinţat* în 1890, *ca gimnaziu*; în 1919, *a fost transformat în liceu; încadrat ca liceu tip. D. (cu 10 clase : 6 inferioare, 4 superioare)*, în anul 1929;**

Transformat pe nedrept, prin legea din 9 Mai 1933, din liceu tip. D., în liceu tip. C.

În anul şcolar 1935—1936, *funcţionează ca liceu tip. C. cu 8 clase (I—VIII-a) bugetare şi cu 4 clase (I b—IV b) extra bugetare.*

Are o populaţie totală de 543 şcolari.

Cursurile sunt predate de 36 profesori.

Posedă tot materialul didactic şi localul necesar pentru cursuri.

Îi lipseşte un internat pentru elevi.

D.

Scrisoarea d-lui profesor universitar dr. I. P.-Voiteşti.

(Din amintirile unui fost profesor al şcoalei noastre)

Iubite Domnule Gâlcescu,

Imi ceri câteva şiruri, cu gânduri şi amintiri de pe timpul (1899—1903) când am fost dascăl la Gimnaziul „Tudor Vladimirescu“, pentru numărul festiv al „Amicului Tinerimii, care va apărea cu ocazia sărbătoririi Patronului „Liceului T. Vladimirescu“. Mă execut cu plăcere.

Amintiri am foarte multe şi foarte plăcute de pe timpul acesta, când, ca dascăi tânăr, încă fără un fir de mustaţă, am sosit la Tg.-Jiu, în Octombrie 1899, prin schimb benevol cu colegul de pe atunci de geografie, venind de la Slatina, unde fusesem numit prima oară, în învăţământ şi unde nu funcţionasem decât câteva săptămâni.

Din noianul acestor plăcute amintiri, bogate mai ales în realizări practice, sub conducerea distinsului director de atunci, *Iuliu Moisil*, şi a colegilor celorlalţi, care m'au îmbrăţişat cu toată dragostea, voiu alege trei care privesc direct numai activitatea mea dăscălească şi care, poate, vor putea fi de folos şi altora.

1. *Pima lecţie—prima palmă.*

Este trist s'o amintesc, dar prima mea lecţie de geografie, avută cu elevii clasei a IV-a, a fost întunecată de necesitatea în care m'am găsit de a aplica şi prima palmă în viaţa mea de dascăl.

Abia sosit, directorul, ca deobicei, mă prezintă elevilor tuturor claselor, la orele respective de geografie, ultima oră fiind la cl. IV-a, cu elevii căreia am stat mai mult de vorbă, arătându-le cum înţeleg eu să le predau «Geografia României». Şi ca să am convingerea că m'au şi înţeles, le-am dat ca, pe ora următoare, când era să le predau şi prima lecţie, să-mi aducă pe caietul de note, scris pe curat, acele câteva principii generale ce le indicasem.

In ora următoare, după ce fac apelul, spre a-mi întipări numele elevilor, observ în banca primă a şirului de mijloc, că unul dintre elevi, Fiul Constantin, azi, distins institutor, avea mustăţi mari.

Il rog pe el, ca pe cel mai în vârstă şi deci, capabil să priceapă mai bine cele ce le spusesem ora trecută, să vină cu caetul şi să-mi arate cum a executat aceea ce le dasem.

Nu mică mi-a fost mirarea, când elevul mustăcios, *Fiu*, se ridică în picioare se încruntă grozav la mine şi-mi răspunde răspicat: „Nu ne-aţi dat de lucru nimic, acasă“.

M'am ridicat şi eu atunci de pe catedră şi privind clasa, ai cărei ochi întrebători pare că aşteptau să vadă, care pe care domină şi după ce din mers, îl mai întreb odată, dacă este sigur că nu le-am dat nimic de lucru acasă, şi după primirea aceluiaşi răspuns, însoţit de aceeaşi uitătură cruntă, i-am aplicat o palmă atât de straşnică, de a căzut în lung printre şirurile de bănci.

Inainte ca el să se scoale, mă adresez clasei, care avea acum frica întipărită în ochi, nu curiozitatea îndrăsneaţă ca mai înainte: „să se ridice în picioare cei care au auzit că le-am dat de lucru acasă, rămânând jos numai cei care n'au auzit“. Toţi s'au ridicat ca unul în picioare, ba spre marea mea mirare, şi elevul *Fiu*, care între timp, se ridicase de jos, rămâne şi el în picioare. Am râs cu toată inima de figura umilă ce făcea el acum şi când l-am întrebat: «bine, Fiule, numai pentru ca să capeţi o palmă, pe care de-altfel, regret că m'ai silit să ţi-o aplic, numai pentru asta ai spus tu minciuna cu atâta încăpăţînare“? Răspunsul lui *Fiu* a fost următorul: „Aşa mergea înainte, la celălalt domn profesor; când îi spuneam *eu* răspicat, că nu ne-a dat, sau nu ne-a spus ceva, se îndoia şi dânsul, şi am încercat asta şi cu d-ta. Clasa, deci, încearcă, câteodată, pe profesorii tineri şi noui, şi cred că acestei prime palme se datoreşte şi autoritatea şi dragostea de care m'am bucurat de la început, printre elevi.

2. *Cazul elevului Burlănescu.*

In clasa a III-a, aveam un elev, Burlănescu, azi, cred, un distins medic, dacă nu mă înşel, care, la Fisiogafie, mi-a declarat-o de la început, că lui nu-i place şi deci, să nu-l mai întreb; că el nu învaţă decât la obiectele care-i plac. Obrăznicia era mare, dar cum el spusese aceste lucruri în mod atât de naiv şi fără nici o altă manifestare de cât aceea a unei nevinovate sinceriţăţi, m'am făcut că-l iau în serios şi i-am promis solemn, că pe el, eu n'o să-l mai ascult, dacă obiectul meu nu-i place. După oră, am povestit directorului şi colegilor întâmplarea, iar cu învoirea directorului, am încercat şi următoarea experienţă pedagogică, care a dat admirabile rezultate,

In fiecare lecţie, de aci înainte, când vreun elev, scos la lecţie, nu răspundea bine, îi adresam cuvintele: „cum se poate să nu fi înţeles un lucru atât de simplu, la care şi Burlănescu ar răspunde, fără să fi citit măcar?“

Cu coada ochiului observam pe Burlănescu, care, aşezat într'o bancă mai din fundul clasei, din plăcerea de a-şi întrece colegul dela lecţie, citea de zor, în carte, chestiunea.

După ce credeam eu că a citit tot ce-i trebuia spre a răspunde, îi adresam cuvintele: «Spune tu, Burlănescule, ca să vadă şi colegul tău că chestiunea aceasta este mai mult de bun simţ decât de ştiinţă.

Şi Burlănescu răspundea bine, dar eu nu-i puneam notă în catalog.

Aşa am urmat cu răbdare tot anul, având învoiala directorului de a nu-i trece nici-o notă în cataloagele trimestriale.

La finele anului, Burlănescu, care era un elev mijlociu, îmi pune întrebarea, în ajunul examenului: „cu mine ce faceţi, domnule profesor, căci dela cancelarie, mi s'a spus că la *D-voastră*, n'am nici-o notă trimestrială şi în cazul acesta, sunt repetent la d-ta“? „Aşa ai hotărît tu, dragă, Burlănescule, dela începutul anului“, i-am răspuns, „şi eu nu ţi-am făcut decât plăcerea de a nu te asculta pentru notă, căci întrebările ce-ţi puneam din bancă, erau numai ca să nu ţi se urască la un obiect pe care tu ai declarat că nu-ţi place să-l înveţi“. Roşu la faţă, Burlănescu îmi ripostează, că-i place şi că el ştie mai bine de cât oricare altul. — Aşa şi era, dealtfel, căci el poate fusese unicul

care a răspuns la fiecare lecţie, şi aceasta a dovedit-o la examenul general când i-am dat notele şi pe celelalte trimestre şi când i-am desvăluit şi experienţa făcută cu el un an de zile.

3. *Cazul elevului Cernăianu.*

In clasa a II-a, aveam, cred, tot în acest prim an de dăscălie, pe elevul Cernăianu, azi, unul din cei mai distinşi biologi ai Medicinii Veterinare române, care avea un curios defect de limbă. Oridecâteori era scos la lecţie, imediat, după primele cuvinte spuse, limba-i rămânea lipită de cerul gurii, într'un spasm de contracţiune tetanică, de nu mai putea spune niciun cuvânt. Şi fenomenul acesta dura 5—10 minute, în care timp profesorul, înzadar căuta să scoată ceva de la elevul Cernăianu, care, roşu la faţă de ruşinea încercărilor nereuşite, se mărginea să-şi manifeste durerea, prin două şiroaie bogate de lacrimi.

Cazul său s'a discutat în cancelarie şi unii au propus bătaia la palmă ca mijloc de îndreptare — şi cred că i s'a şi aplicat, — alţii au fost de părere să fie eliminat, ca absolut incapabil, de a se putea exprima prin viu grai şi deci, n'avea ce căuta la şcoală.

Lucrările scrise ale elevului Cernăianu erau însă admirabile şi dovedeau o putere de pricepere şi de asimilare deosebit de mare, faţă de ceilalţi elevi ai clasei. Pe baza aceasta, am propus directorului să mi-l lase pe Cernăianu în grija mea, câteva luni, iar ceilalţi colegi să nu-l asculte în timpul acesta, ci să-i dea numai lucrări scrise.

După aceea, l-am scos la lecţie, în fiecare oră de curs, comunicându-i şi lui planul meu de reeducare a mişcărilor limbei, plan primit de el cu mare bucurie, iar de clasă, care asistase la toate canonirile la care fusese supus până aci, cu multă neîncredere.

Metoda întrebuinţată a fost următoarea: Cu Cernăianu mai scoteam încă 2 elevi şi el răspundea primul, în momentul când el nu mai era în stare să vorbească, îl rugam să aştepte până ce limba i se deslipeşte de cerul gurii şi atunci, să continue cu răspunsul. Intre timp, întrebam o altă chestiune pe al doilea, şi chiar pe al treilea; ba de multe ori, mai scoteam o serie de elevi până ce Cernăianu putea să-şi continue răspunsul. Cu multă răbdare, dar mai ales, cu bună voinţa şi dragostea ce i-am arătat, ceeace i-a domolit cu timpul şi sentimentul de frică, în faţa profesorilor, sentiment care-i provoca, cred, şi fenomenul de tetanizare a limbei, am ajuns ca Cernăianu să poată spune convenabil o lecţie şi astfel, să poată urma liniştit gimnaziul şi să ajungă iubit şi încurajat şi de ceilalţi colegi.

*

Aceste trei cazuri sunt numai câteva din cele multe avute în cariera mea de dascăl şi, cerând iertare acestor distinşi elevi ai mei şi fii ai Gorjului pentru darea în vileag, pe calea aceasta, a unor mici slăbiciuni, ale lor de acum 35 ani, te rog să crezi, Dommule Gâlcescu, că profesorul, până nu picură din sufletul lui, dragostea aceea caldă şi mântuitoare ca şi dragostea părintească, sufletul elevului nu se trezeşte la lumină, şi dascălul care nu o poate face, predică în pustiu.

Cluj 11 I. 1936.

Prof., dr. I. P.-Voiteşti

GALERIA FOŞTILOR PROFESORI

ALEX. ANDRONESCU.

Cu ocaziunea punerii în aplicare a legii învăţământului secundar, din 1898, care schimbase fundamental organizarea acestui învăţământ, o primenire s'a operat, în corpul didactic al gimnaziului local.

Multe elemente, oricât ar fi fost de valoroase, au fost înlocuite, cu excepţiunea directorului de pe vremuri, *Iuliu Moisil.*

Cu această ocaziune, îşi face apariţia în Tg.-Jiului, *Alex. Andronescu,* transferat de la Liceul din Ploeşti, la catedra vacantă de matematici de la Gimnaziul „T. Vladimirescu".

Cred că mai sunt mulţi, în Tg.-Jiului, care să şi amintească cu plăcere de *Al. Andronescu,* distinsă persoană, nu numai pe terenul didactic, dar şi pe cel social.

Deşi, licenţiat în Ştiinţele fizico-chimice, Al. Andronescu preda Matematicile cu îndemânarea şi priceperea dascălului de rasă, totdeauna blând şi drept şi cu acea dragoste infinită, pentru copil, ce formează esenţialul unui adevărat profesor.

Ca om, în afară de şcoală, era afabil şi delicat, totdeauna în societatea persoanelor marcante, din localitate, mai bogată atunci, în elemente distinse, mult căutat pentru darul de-a întreţine, inteligent şi frumos, o discuţiune.

Când, după terminarea cursurilor, de după amiază-zi, Al. Andronescu îşi repeta obişnuita sa plimbare, pe strada principală a oraşului, silueta sa înaltă şi sveltă, corect şi elegant îmbrăcat, în redingota neagră, cu veşnicul joben, îţi făcea o plăcută impresiune.

In anul 1905, Al. Andronescu, este numit directorul gimnaziului, în locul domnului Iuliu Moisil.

Acum începe o deosebită acti-

† Al. Andronescu
fost profesor şi director 1905—1909.

vitate, din partea lui Andronescu, cu privire, la organizarea şcoalei.

Cu marele sprijin şi intervenţia cunoscutului bărbat, Toma Cămărăşescu, prin stăruinţa căruia se ridicase şi falnica clădire a gimnaziului, autoritatea superioară a numit la această şcoală, în timpul conducerii lui Andronescu, ca profesori, elementele cele mai selecţionate şi bine calificate.

In adevăr, sub directoratul lui Alex. Andronescu, sunt numiţi profesori, la gimnaziu: *I. Grimm,* pentru limba franceză, actual profesor universitar, *Al. Dem. Demetrescu* pentru geografie, fost, mai în urmă, profesor universitar, *I. Ştefănescu,* pentru istorie, pe lângă vechii şi eminenţii profesori: *Augustin Crainic, Ec. I. Mălăescu* şi

I. Popescu—Voiteşti, pentru Şt. naturale, mai târziu, profesor universitar — formând astfel, o prea frumoasă alcătuire didactică.

In Septembrie 1907, se fac noile numiri de profesori, pe baza examenelor de capacitate, aducându-se oarecari modificări, în corpul didactic secundar din localitate.

Sub directoratul lui Alex. Andronescu, se începe şi o intensă activitate extraşcolară.

Se întemeiază, după stăruinţele sale, Ateneul din Tg.-Jiului, punându-se la dispoziţiune amfiteatrul Gimnaziului, conferinţele ţinute, din îndemnul său, devin tot mai numeroase, el însuşi fiind un distins conferenţiar, care, prin darul său de vorbire, a popularizat multe chestiuni de ştiinţă, nu cu tonul şi gestul pretenţios, dar modest şi folositor.

Unde, însă, Al. Andronescu a strălucit cu mult talent, a fost publicistica, în special, gazetăria.

A publicat, ca director, anuarul Gimnaziului, cuprinzând o desvoltată dare de seamă asupra acestei şcoale.

Format la şcoala democraţiei şi liberalismului celor din Ploeşti, unde se ştie că au fost lupte politice importante, la care luase parte, Alex. Andronescu aduce în gazetăria din Tg.-Jiului, 1904—1907, talentul său multilateral, spiritul combativ, fără a cădea în trivial—şi acele glume şi ironii, ce făceau din Ziarele *„Alegătorul“*, 1904—1905 şi *„Conservatorul“*, 1095—1907, foi căutate şi adevărate mijloace de educaţiune, deosebindu-se mult, de obişnuitele gazete provinciale.

Polemica între Al. Andronescu şi *Spin*-Pătrăşcoiu, a rămas până în present, model de luptă, plină de spirit, pe teren gazetăresc, în proză şi epigrame.

In anul 1907, Al. Andronescu este silit să părăsească direcţiunea şi catedra, iar în anul 1909, este numit titular, la catedra de şt. fizico-chimice, de la liceul din Dorohoi.

Bolnav şi amărît, cu familia răspândită, în toate părţile, Al. Andronescu se stinge, în 1918, în oraşul Dorohoi, departe de Gimnaziul din Tg.-Jiu, pe care atât l-a servit şi iubit fără sgomot.

Solicitat de d. director al Liceului „T. Vladimirescu“, pentru un articol la revista *„Amicul Tinerimii“*, „Galeria foştilor profesori“, am ţinut să reamintesc, pentru cei cari l-au cunoscut, pentru actualii tineri profesori şi colegi şi pentru elevi, cari nu l-au cunoscut, figura distinsului, fost profesor al şcoalei noastre, Alex. Andronescu, bun prieten şi coleg al subsemnatului, cu regretul că, peste el, ca şi peste A. Crainic şi alţii, s'a întins prea repede şi nedrept, pânza uitării.

In a't număr viitor, despre A. Crainic.

I. I. Căprescu
profesor

COPILULUI

Copile blând,
Lumina sufletului tău
Nu o lăsa s'o stingă şuvoiul neştiinţei,
Căci întunericul e duşmanul credinţei
Şi vei goni din cuget pe bunul Dumnezeu.

In trupul tău, e linişte şi pace
Şi gândul tău e gândul cel curat;
Tu eşti naiv, copil nevinovat,
Şi răul, pân'acum, tu nu-l poţi face.

Iubeşte-ţi scumpa ta copilărie,
Surâde către viaţă, fericit;
Durerea va veni, copil iubit,
Pe-o rămurea de toamnă argintie...

Aleargă către 'nţelepciune, iute,
La şcoală clopoţelul a sunat,
La şcoală deveni-vei învăţat.
Ia-ţi cartea fericit şi du-te!

Copile blând,
Lumina sufletului tău
Nu are s'o mai stingă şuvoiul neştiinţei
Şi gândul tău va fi acela al credinţei
Că ai găsit întru sfârşit, pe Dumnezeu.

Stelian Sterescu

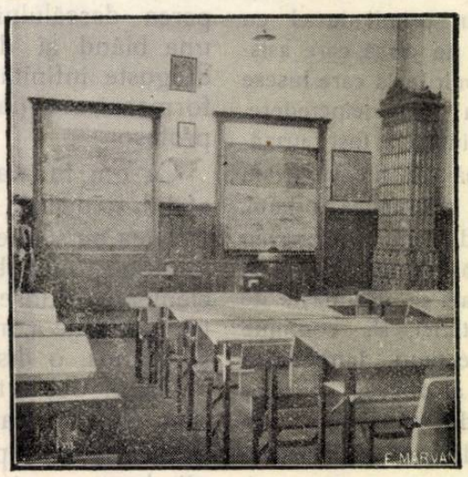

Clasa VII. (Interior).

Şcoala noastră sub ocupaţia vrăjmaşe (1916-1918).

Liceul „T. Vladimirescu" din Tg.-Jiu creat ca gimnaziu, în Sept. 1890, cu o existenţă de aproape o jumătate de veac, neapărat, ca oricare om, şi ca oricare instituţiune de orice natură, a trecut prin multe şi variate prefaceri, schimbări şi a luptat cu mari greutăţi, de ordin material şi cultural, până să ajungă ceeace este azi.

In viaţa liceului nostru, ocupaţiunea armatelor austro—ungare—germane, de mai bine de doi ani (Octombrie 1916 — Noembrie 1918) constitue o etapă dureroasă, dar şi plină de învăţăminte. Liceul a suferit, atât sub raportul material, cât şi sub cel cultural-instructiv. Oraşul fiind evacuat şi profesorii, unii, duşi pe front să apere ţara, alţii refugiaţi, ca toată lumea din teritoriul ocupat, toţi s'au reîntors prin Septembrie 1918.

Activitatea şcolară până în Septembrie 1918, a fost întreruptă. Din cauza invaziei, gimnaziul, că atunci încă nu se transformase în liceu — care urma să se deschidă la 1 Noemvrie 1916, cu examenele particularilor, nu s'a deschis. Şi, în anul şcolar 1916—1917, deci, n'au funcţionat cursurile şcolare. Şi, nici după înapoierea la vatră a unei părţi din populaţia oraşului şi a judeţului, care se refugiase până în Bucureşti, pe la începutul anului 1917, în lunile : Ianuarie, Februarie, Martie, etc. 1917, nu s'a putut deschide gimnaziul, fiindcă pe ocupant nu-l interesa atâta, această chestiune, ci numai scopurile militare, ca să scoată din oraş şi judeţ ceeace îi trebuia, fie pentru hrana trupelor, fie pentru soldaţii austro-ungari-germani, ca să le trimită la vetre mâncare pentru familiile lor. Fusese un an bogat în Gorj. Se făcuse producte, că ajungeau să hrănească şi armatele de ocupaţie şi populaţiunea civilă, cu îndestulare. Eram martor, când se expediau zilnic colete poştale cu făină de porumb şi grâu, fasole, etc. pe front şi la soldaţii germani, acasă. Pe nemţi nu-i interesa, deci, pe acea vreme, decât răsboiul şi ce era în legătură cu el. Nu erau apoi, nici profesori, nici buget, pe lângă desinteresarea inamicului.

De un lucru, apoi, s'a interesat ocupantul. Sub pretextul ca autorităţile româneşti să poată lua contact cu cele străine, au făcut în localul liceului nişte cursuri serale pentru a învăţa funcţionarii români, tineri şi bătrâni, limba germană, pe care, ei au avut în urmă, grija să o introducă ca obiect de studiu obligator în liceu, din clasa întâia. Cursurile de limba germană se predau de ai noştri, cari cunoşteau bine limba germană, şi au fost obligaţi la aceasta, fără nicio plată. Mi-amintesc, cum veneau la şcoala funcţionarii cu cărţile de limba germană, cum asistau la predare şi autorităţile ocupante, interesându-se deaproape de ceeace se învăţa.

Ca unul care dela reîntoarcerea mea din refugiu la Bucureşti, prin luna Februarie 1917, eram singurul profesor rămas în teritoriul ocupat, a trebuit să iau contact cu autoritatea germană (Comandatura, cum i se zicea) şi să păşim cu autorităţile româneşti la redeschiderea cursurilor de la gimnaziu, fiind împinşi la aceasta de mulţimea elevilor reîntorşi, cari nu voiau să piardă anul şcolar. In localul gimnaziului, după ce în Septembrie 1916 se evacuase spitalul militar românesc—temporar—, după intrarea nemţilor în oraş, se făcuse iarăşi spital de ocupant, după care, rămânând gol, a stat până în Iulie aşa. Prin Iulie 1917, s'a primit un buget al gimnaziului de la Ministerul Instrucţiunii cu un personal didactic de 5 profesori de studii şi doi maeştri. Din cauza timpului înaintat, a rămas însă să se deschidă pentru noul an şcolar 1917-1918.

Prin Aprilie 1917, subsemnatul dimpreună cu d. *C. Bălănescu*, primar, şi cu învoirea autorităţii germane. în urma mijlocirii fostului prefect, defunctul *Gr. Culcer*, am procedat la strângerea la un loc, în cancelaria liceului, care era jos, a tuturor resturilor de mobilier, cărţi, hărţi, instrumente, lucruri dela muzeul Gorjului etc., şi le-am aşezat în lăzi închise, ca să fie apărate, cel puţin de acum înainte de devastare, asigurându-le existenţa, pe cât se putea. Căci nu trebue să se uite un lucru, *că gimnaziul nostru*, aşa redus cum era, cu puţină zestre, avea însă, obiecte ca mobilier, aparate de gimnastică, material didactic, biblioteca profesorilor, a şcolarilor, societate de lectură, hărţi, cărţi, şi în deosebi, un muzeu cu hrisoave şi monede vechi, fotografii etc. cu care noi, Românii, ne puteam mândri şi a căror valoare care s'a făcut în Ianuarie 1919, se urca la suma de aproximativ 400.000, lei. Lista s'a înaintat Ministerului Instrucţiunii cu raportul direcţiunii şcoalei, No. 174 din 2 | 15 Ian. 1919. Este vrednic de amintit că subsemnatul, când m'am refugiat, dimpreună cu răposatul *Aug. Crainic*, director, l-am întrebat, când eram prin Rovinari, dacă a luat dela Muzeu, cel puţin monedele vechi, strânse cu multă trudă şi cheltueală de repausatul *Alex. Ştefulescu* şi când mi-a spus că n'a luat nimic, am vrut să ne întoarcem, dar armatele străine erau prin Vădeni. N'am avut curajul să intrăm din nou în oraş, fiindcă autorităţile româneşti n'au arătat niciun interes, ca şi lucrurile de valoare din localul gimnaziului să fie asigurate, cum s'au interesat de celelalte instituţii. Fiecare, pe vremea acea de bejenie, deabia îşi vedea de pielea lui.

In 1917 | 918, localul liceului nefiind rechiziţionat de ocupant, mulţumită intervenţiei energice a autorităţilor româneşti-locale, a fost redat activităţii şcolare. Neavând profesori, cari erau mobilizaţi şi refugiaţi în Moldova, s'a recrutat un corp didactic *adhoc* dintre intelectualii oraşului (magistraţi, avocaţi, ingineri etc.) cari să predea cursurile la gimnaziu, sub Direcţiunea subsemnatului, în anul şcolar 1917 | 918, ceeace s'a şi aprobat de Ministerul Instrucţiunii cu ordinul No. 9062 din 25 August 1917, profesorii fiind plătiţi din bugetul de sub ocupaţie.

Negreşit, începerea activităţii şcolare în gimnaziu, sub ocupanţi, era un lucru foarte greu, fiindcă eram la dispoziţia ocupantului, şi ori de ce aveam nevoie, trebuia să ne adresăm comandantului care da aprobarea. Localul cu tot mobilierul fusese devastat, băncile arse, lemnele luate şi arse de armate, în clase ocupantul

băgase şi cai, sala de gimnastică era transformată în baie.

A trebuit să ne luptăm cu multe greutăţi ; n'am disperat şi am putut isbuti să punem carul pe roate

Dealtfel, că aşa s'au petrecut lucrurile, glăsueşte raportul No. 107 din 28 Noembrie 1918, către Preşedintele comisiunii de control, franco-române, prin care se arată, că la 27 Noembrie 1918, s'a prezentat Direcţiunii liceului un Maior, însoţit de un Căpitan german, care i-a presentat *scuze «pentrucă soldaţii germani, instalaţi în localul liceului (la reîntoarcerea în ţara lor), au prefăcut sala de gimnastică în grajd de cai ; iar unii din ei au îndrăznit să intre călări prin sălile liceului»*. Ei au plecat din local fără să cureţe clasele de gunoiul făcut.

Ca în vremuri turburi, mai ales în vreme de războiu, deşi nemţii credeau că vom ieşi din războiu bătuţi şi umiliţi, n'au lipsit atât vexaţiunile de orice fel, ca abuzuri, jafuri, etc.

Avem de amintit cazul de exil al d-lui *Şt. Bobancu*, profesor şi fost Director al gimnaziului, care **a** fost deportat în Ungaria sub baionete nemţeşti, urmărindu-se pierderea lui. Dar numai Dumnezeu, cu a căruia voie s'a făcut Unirea cea mare. l-a scăpat şi-l avem şi azi printre noi ca un mucenic al neamului.

Este vrednic de semnalat şi faptul că liceul nostru a făcut şi jertfe de oameni în timpul războiului. ln primele zile de la începerea războiului, când armatele române au trecut Carpaţii, a pierit un valoros profesor : *Tiberiu Popescu*, mort la 10 Octombrie 1916,

† STELIAN STERESCU
fost profesor, mort în războiul de întregire

în spitalul temporar din chiar localul liceului, unde defunctul profesase. Iar în Moldova, la Ruginoasa, Suceava, a fost înmormântat Căpitanul *Stelian Sterescu*, profesor, din Reg. 18 Gorj, la 21 Martie 1917.

Dacă disciplina şi ordinea şcolară, va fi fost sub nivelul normal, în vremea acupaţiei, aceasta, desigur, se datorează împrejurărilor grele prin care am trecut cu toţii în zilele de războiu, când nu mai era omul stăpân pe nimic, toată lumea era cuprinsă de fiori şi grija zilei de mâine, şi o stare de nevroză ne copleşea când părinţii nu erau pe un loc cu copiii lor, când bărbaţii trăiau isolaţi, duşi pe front, iar mamele îndurau mizeriile, c u m ş t i m cu toţii. Profesorii recrutaţi pentru a da instrucţie elevilor, fie particulari, fie că urmau la Gimnaziu, aveau o cultură specială obiectului pe care îl predau, că n'o fi avut şi metodă pedagogică,asta este altceva. Negreşit, nu se poate susţine, ca în vremuri anormale, să se facă treabă în şcoală, ca în vremuri normale. Generaţiile de elevi din vremea ocupaţiei, poate să fi lăsat de dorit sub raportul educativ, fiindcă n'avea cine să se ocupe de latura aceasta, când noi eram foarte mulţumiţi că le puteam înlesni calea să nu piardă anii, când părinţii lor de pe front se luptau pentru ţară, şi unii căzuseră sub drapel pe câmpul de luptă. Ceeace este adevărat, este că la liceul nostru, — se grămădiseră o sumedenie de elevi particulari, dintre cari mulţi nu erau dela noi, ci veniţi de aiurea.

Acestea se pot spune în astă privinţă, ca şi relativ la starea liceului sub ocupaţie, care, deşi a fost dureroasă şi păgubitoare, ne-a putut învăţa un lucru, *că omul numai în strâmtorări se cumineşte*. Nemţii, în general, pot spune, ca unul care am fost în contact cu ei, în teritoriul ocupat, ne-au prădat de avutul nostru, ne-au furat clopotele dela biserici, şi zăvoarele de la uşi, ne-au închis, dar, dându-şi sama, că nu stau aici multă vreme, s'au mai îmbunit cu Românii, şi noi mulţumim lui Dumnezeu că n'au venit pe la noi Ungurii, sau Bulgarii, cari ne-ar fi lăsat numai limba în gură, gata să murim. Ei îşi vedeau mai mult de treburile lor militare, cărau acasă la ei şi pe front, alimente, dar erau pentru cultură şi se interesau şi de educaţia elevilor, când vizitau liceul.

Dumnezeu, care a fost ocrotitorul poporului român din veci, n'a lăsat ca să cădem în robie, ci ne-a ajutat să desorbim pe fraţii de peste Carpaţi, ca uniţi într'o *Românie Mare, sub Vodă Carol I, Ferdinand şi Carol II*, să ducem, în o viaţă comună, cei de acelaş neam, o viaţă liniştită şi prosperă după atâtea jertfe, ce au făcut, pentru a binemerita de la urmaşi şi a acoperi de glorie pe strămoşii noştri cari, deşi n'au văzut cu ochii Unirea, au murit cu credinţa în ea.

Preot Icon. Ioan Mălăescu,
Profesor

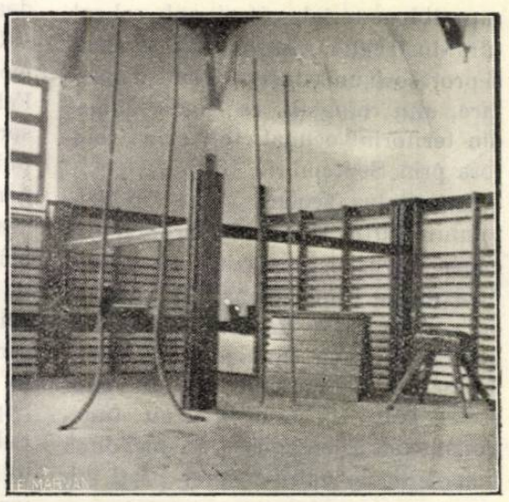

Actuala sală de gimnastică a liceului Interior

Cancelaria profesorilor

Specificul gorjenesc.

Concurenţa cinstită şi mai ales cea mai puţin cinstită, în toate domeniile de activitate omenească, a făcut pe oameni să apeleze la fel şi fel de mijloace spre a-şi scoate în evidenţă şi a impune atenţiunii publice toate acele elemente pe care le socotesc demne de cunoscut şi aceste mijloace — în latura comercială — poartă numele de reclamă. Din comerţ, reclama a trecut uşor şi a fost aplicată cu multă ingeniozitate şi în alte ramuri până la politică şi chiar, artă.

Aţi observat, de exemplu, la Radio? După câteva minute de muzică, sau după o conferinţă, etc., numai ce auzi: „Ady, regina ciorapilor; Ady, ciorapul reginelor! Sau: „Vizitaţi marele magazin—La peştele de mare cu vulturul în ghiare (sic!) — are mărfuri minunate, eftine şi garantate“. Ori, „Aţi mâncat mere pădureţe? Incercaţi; sunt delicioase !....

Şi dacă acest lux de reclamă e acceptat şi de multe ori, cu deosebită simpatie, de către opinia publică, chiar atunci când tinde să înducă în eroare, să mistifice, gândiţi-vă cât de îndreptăţit e cineva să facă un pic de reclamă, când e vorba să prezinte valori reale şi să atragă atenţia asupra unor comori neluate încă în seamă.

Străinii au înţeles mai bine decât noi lucrul acesta şi ca să vă convingeţi, gândiţi-vă la propaganda vecinilor noştri unguri cari nu precupeţesc banul când e vorba să-şi laude frumuseţile ţării lor, comorile de artă, etc.

Noi, Românii, încă nu ne-am convins de realitatea dură a acestui adevăr. Dacă cineva are bani şi poftă de plimbare, în loc să-şi cunoască ţara, cel dintâi gând îi e să meargă în străinătate, unde, afară de câteva excepţii, nu are nicidecum mai frumoase locuri de văzut decât aici la noi, acasă. Ascultăm cu adevărată evlavie o conferinţă plină de banalităţi, numai pentrucă e rostită de un ilustru necunoscut din Bucureşti şi nu mergem mai niciodată la o serbare serios şi muncit organizată, ori la o conferinţă sau concert, etc., etc., pornite din iniţiativă locală, fiindcă„îl ştiu eu cum vorbeşte; l-am mai auzit şi altădată“.

Judeţul Gorj este printre puţinele ţinuturi din ţară, care se poate mândri cu ceeace-i al său.

Are un trecut bogat în oameni de aleasă energie şi de măreţe evenimente; are locuri de un pitoresc pe care cei ce au trecut pe aici, se felicită că au avut norocul să-l guste. Iată ce spune de exemplu, Vlahuţă despre defileul Jiului: „Nicăeri n'am văzut desfăşurate cu atâta măestrie, în acelaş cadru, cele trei mari podoabe ale pământului, munţii, pădurile şi apa, ca în trecătoarea aceasta spre Pietroşani ..“. Şi în alt loc: „Ar fi de ajuns frumuseţile şi minunăţiile acestei văi să le poţi dişterne în larg peste întreg cuprinsul unei ţări, pentru ca să faci din ea una din cele mai mândre şi mai fermecătoare podoabe ale pământului“. (România pitorească).

Mai are Gorjul un port al său, a cărui distincţie e întru totul recunoscută, o artă populară, culminând în cusăturile şi alesăturile Gorjencelor noastre, cum şi în acele splendide sculpturi în lemn,întâlnite pe la nenumărate porţi şi pridvoare de-ale sătenilor din partea locului.

Şi mai are Gorjul nostru o muzică a sa, cu care face cunoştinţă oricine trece vara, într'o zi de sărbătoare, prin satele dela poalele muntelui, începând dela Olteţ şi până la Tismana, şi se opreşte câteva minute la hora tinerească.

Şi dacă aşa e Gorjul, nu e păcat să nu-i strigăm în cele patru vânturi specificul său pitoresc, artistic şi naţional? Nu? Nu?

Preot G. Gâţă.
Profesor

Sf. mucenic Teodor Tiron

Era spre sfârşitul domniei celui ce persecutase mai înverşunat pe creştini: *Diocleţian* — 284—312 d. Hr. şi când imperiul roman ajunsese să aibe 6 suverani, între cari Maximian Ercule şi Maximin Daza sau Daja făceau acelaş prăpăd în rândul creştinilor cari, „*cu cumplite pedepse şi cu amară şi rea moarte*“ să fie omorîţi.

Maximin se găsea în războiu cu Armenii.

In oastea care pornise spre Răsărit se găsea şi un tânăr, numit *Teodor*, din *Amasia* din Pont, la sudul Mării Negre, tânăr care, pentru cunoştinţa şi vitejia sa, fusese pus *legheon*, conducător peste 892 ostaşi.

Şi Teodor se numea *Tiron*, adică „*recrutul*“ şi era creştin.

Trebuiau să treacă printr'o pădure, unde un şarpe de proporţii neobişnuite vârîse spaimă în toată laturea cea de prin prejur. Nimeni nu îndrăsnise a i se împotrivi.

Iar Teodor Tiron, ca David cel ce luptase cu uriaşul Goliat, ajutat de credinţa în Dumnezeu, omorî şarpele cu ajutorul aceleiaş puteri.

Oastea îşi continuă marşul. Făcând un cantonament, i se dădu ordin de jertfire idolilor. Teodor nu părăseşte de loc cortul. Generalul îl chemă în faţa trupei întrebându-l de ce nu jertfeşte.

«Sunt creştin din început şi întru Hristos cred şi Lui voesc să jertfesc. Zeilor voştri desfrânaţi nu jertfesc“, răspunse Teodor. I se dădu timp de gândire şi fu liberat din armată. Conducătorul cetăţii îl închide şi-l lasă să moară de foame, pentrucă stricase capiştea idolilor.

Un fapt minunat, petrecut în temniţă, hotărăşte pe conducătorul cetăţii să-l aducă în faţa divanului.

I se făgăduieşte că de va sacrifica zeilor, va fi făcut „preot mare al zeilor“ şi loc de cinste i se va da.

Teodor răspunse: „Măcar de şi cu foc ai arde trupul meu şi cu feluri de munci l-ai rupe, cu săbiile de-l vei tăia, fiarelor spre mâncare de l-ai da, însă până ce duhul meu întru mine este, nu mă voiu lepăda de numele Hristosului meu“.

Divanul hotărăşte spânzurătoarea pe lemn pentru ca trupul să-i fie „*struit*“. Carnea trupului îi fu sfăşiată bucată cu bucată, iar Teodor *lăuda* pe Domnul.

I se propuse din nou să jertfească. Incercare zadarnică. O nouă poruncă fu dată: „*să fie dat focului*“.

«Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, că m'ai învrednicit să urmez patima Ta. Mărturisescu-mă Ţie, Hristoase, Carele ai răbdat cruce şi moarte pentru mântuirea noastră. Indrăznind întru Tine, am răbdat muncile .. primeşte mucenicia mea şi ia sufletul meu întru împărăţia Ta“.

Şi liber — căci ceruse voe să nu fie legat, se aruncă în flăcări.

Primind cununa muceniciei, îşi dădu sufletul, iar de trupul său focul nu se atinse.

* * *

Dragi tineri! Acesta este patronul *creştin* al şcoalei voastre. El vă aduce aminte de un mic crâmpeiu din marele tablou al suferinţelor cumplite îndurate de creştini, pentru a transmite lumii *învăţătura şi binefacerile* lui Hristos, de care vă bucuraţi, de multe ori, fără să ştiţi.

Sf. mucenic Teodor Tiron vă poate fi pildă de *tărie* în *credinţă* şi de *nestrămutare* în *a mărturisi adevărul; pildă* în a şti cum trebue suportată *suferinţa* şi cum se câştigă *adevărata biruinţă*.

Vă lipseşte oare voinţa? Să nu fie.

Pr. Gr. Constantinescu.

Virtutea lui Tudor Vladimirescu

„Nu plângeţi, nu vă'ntristaţi:
Domnul Tudor e cu noi
Dumnezeu fie cu voi!"
(Cântecul pandurilor din 1821).

Pentru un om oarecare, viaţa se scurge ca un râu mare şi adânc pe pe care el pluteşte cu bucuriile şi durerile lui, atât timp cât îi este dat. Viaţa îl poartă până la locul îngăduit de ea şi apoi îl scufundă în întuneric, pentruca pe valurile ei, să poarte pe alţii care vin din urmă. Intunericul morţii, pe un om oarecare, îl înghite pentru totdeauna şi-l poartă astfel în veşnicie, tăinuit şi uitat.

Trecutul e un pomelnic cu două coloane: anonimii şi eroii.

Pe anonimi îi ştim, doar că au existat.

Pe eroi îi ştim şi *pentruce* au existat, prin moştenirea pe care ne-au lăsat-o prin timp: truda de a fi trăit o *altă* viaţă decât cea comună.

Tudor Vladimirescu apare de după perdelele vremii, arhanghel dârz — muşcându-şi nervos mustaţa—dar iluminat de marea dreptate, pe care a vrut-o şi căreia îl slujise doar.

Această fiinţă, românește plăs muită, prin tot ceeace poate avea poporul românesc mai caracteristic lui, pare, cu bună dreptate, avatarul sufletului colectiv al oţelitului popor dacic.

Născut pe brazdă obidită de sărăcie, pe brazdă gorjenească, plânsă, în vremi când istoria se ţesea din îndrăgostirea urgiei străine şi a înstrăinaţilor cu nedreptatea şi ipocrizia Fanarului, Tudor Vladimirescu a fost cruce de foc a afirmării vitalităţii poporului său.

Şi a fost necesar să se nască *tocmai* atunci, pentrucă istoria l-ar fi depăşit, apărând cu un alt Tudor Vladimirescu în clipa pe care şi-ar fi cerut-o.

Pentruce a păşit Tudor Vladimirescu în desişul istoriei deatunci? Să-i ascultăm cuvântul din întâia proclamaţie pe care ne-o comunică un martor ocular al faptelor, Mihai Cioranu *).

„Către tot poporul român din Bucureşti şi din toate celelalte oraşe şi sate ale Ţării-Româneşti, dragoste frăţească şi sănătate.

Fraţilor lăcuitori ai aceştii ţări, nicio pravilă nu se împotriveşte de a nu zdrobi cineva răul.

Când un şarpe iese înaintea noastră, trebue să năvăliţi cu parii şi să-l omorîţi.

Cu cât mai vârtos când ranele şi ruperile din trupurile noastre, prin care balaorii neîncetat ziua şi noaptea sug tot sângele din noi încă de vii, precum de faţă vedeţi. Aceştia sunt, precum îi cunoaşteţi prea bine, Grecii şi boerii noştri, atât partea bisericească, cât şi politicească.

. . . . . .

„Năvăliţi dar, fraţilor, ca cu răul să omorîm răul şi să iasă din noi binele, şi, alegând pe cei buni boieri ai noştri din cei răi, pe aceia să-i şi cunoaştem ca ai noştri, cum şi lucrători binelui, ca să iasă dela noi binele după cum făgăduim... Pentrucă ajunge, fraţilor, de când lacrimile de pe feţele noastre nu se mai usucă".

Menirea mişcării lui este şi mai precis exprimată în proclamaţia pe care o dă în dimineaţa de 18 Martie către boerii din Bucureşti**):

„Bărbaţi fraţi, vă este, socotesc, de prisos a vă poftori şi acum că ardicarea mea n'a fost şi nu este pentru alt scop decât pentru reîntoarcerea drepturilor aceştii de Dumnereu păzite ţări, care din vechime le-a avut şi niciodată de nimeni cu sabia nu i s'au luat, ci mai vârtos cu sabia şi cu sângele strămoşilor şi a celor vrednici de toată slava cu smerenie s'au păzit.

De la o vreme însă din pricina mârşavei legături a boerilor pământeni cu trimişii după vremi de către Poarta Otomană, Domnii greci, cu totul ni s'au călcat şi ni s'au îngropat, încât, după cum de faţă vedeţi, am ajuns mai rău decât cei robiţi".

Dar gândul se întreabă cel puţin, pe ce forţe s'a bizuit această mlădiţă verde, pentru a se crede bici gonitor de ticăloşii? Pe forţele sale; şi în acest punct de vedere, trebue să căutăm virtutea, marea virtute a lui Tudor Vladimirescu.

Micul sluger a avut altoit pe tulpina sufletului său, *curajul unic şi gorjenesc*, din mugurii căruia s'a întins, ca un dangăt de clopot, însufleţirea în rumânie.

Este o taină nu uşor de înţeles, ce anume îi ţinea veşnic de veghe, vigoarea acestui curaj, deşi furtuna deselor îndoeli şi restrişti se abătea cu spumele turbării în digul stăruinţelor sale.

Pe sine se considera un om sigur pierdut dintre cei vii, uneori poate că trăia inerţia nefiinţei, dar intuiţia *satisfacţiei morale* pentru ţară şi dreptate, îl ţinea în mrejele unei supra-existenţe.

Aceasta, poate, era misterul curajului său.

A şti ce vrei şi a avea curajul să o afirmi, este desigur o virtute, cu atât mai mult, cu cât preţul acestei dreptăţi este viaţa ta însăţi.

Dar lui Tudor nu i-a trebuit viaţa de dincoace, ci cea de dincolo de moarte.

Copii, urmaşi ai marelui său spirit, răsfăţaţi de armonia patriei noastre întregite, să înlăturăm timpul dintre „comandir" şi noi—aceasta ne-ar fi chiar nobleţea—şi să-i luăm umbra măreaţă, icoană sufletului, căci avem nevoie, mai ales azi, de puritatea împăcării cu dreptatea,

Să nu uităm că nu istoria face pe oameni, ci aceştia o zidesc şi o tencuesc pe ea.

Stelian Sterescu—fiu, profesor.

* Academia Română. Izvoarele contemporane asupra mişcării lui Tudor Vladimirescu 1921. Pag 234—235

**) Ibidem, pag. 260.

La faptă bună
Puţini s'adună;
Mult pot puţinii
Buni împreună.

I. Văcărescu

FIGURILE FOȘTILOR DIRECTORI AI ȘCOALEI NOASTRE.

d. ȘT. BOBANCU
Primul director, 1890 — 1893

d. IULIU MOISIL
Director, 1895 — 1905
Fondatorul «Amicului Tinerimii»

† TIBERIU POPESCU
Director, 1909 — 1914

† AUGUSTIN CRAINIC
Director, 1914-1916 și 1918-1919

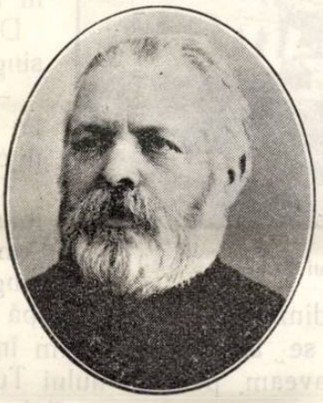

PR. I. MĂLĂESCU
Director, 1917 - 1918

d. C. ROIBĂNESCU
Director, 1919-1921 și 1922-1923

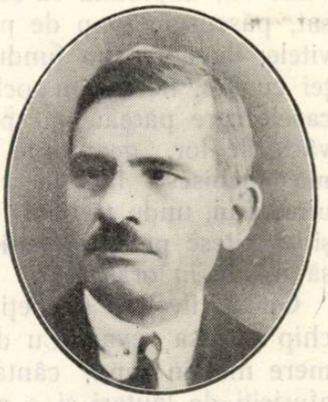

d. C. MICHAILESCU
Director, 1921 - 1922

d. M. COSTESCU
Director, 1923 - 1925

d. ARCHIR IANCU
Director, 1925 - 1930

d. MIRCEA PÂRVULESCU
Director, 1930 - 1933

*) Lipsesc din această galerie, chipurile foștilor directori: *C. Vișinescu*, 1893—1894; *G. Petroșanu*, 1894—1895; *T. B. Vlădescu*, 1907—1909; *Franț Cheresteny*, 7 Iulie 1919—1 Septemvrie 1919, ale căror fotografii nu s'au putut procura, pentru a le scoate clișeele. Fotografia lui *Al. Andronescu*, director, 1905—1909, se află la pag. 33.

DOMNUL TUDOR

— AMINTIRI —

Într'o căruţă cu un cal, învăluit în paltonul tatii şi acoperit până la gât cu fân, aşa a fost adus, pentru prima oară, fluturaşul de suflet al mamii, adică eu, la Tg.-Jiu.

Era toamna. Abia se culesese viile şi Mitrache al Marinei scuturase nucii din curtea noastră, cu două zile mai înainte de plecarea mea, fiindcă bunica ţinea foarte mult să iau la mine un săcui plin cu poame de tot felul, ca să am tot timpul examenului de admitere la care *luam parte*, — vorba tatii şi a domnului învăţător — peste câteva zile.

După ce trecusem peste străzile largi cât ogaşurile dealului pe unde eu, împreună cu copiii din sat, păscusem timp de patru ani vitele; după ce din fundul căruţei cu fân, holbasem ochii către casele care păreau că sparg, cu vârfurile lor, geamurile cerului, mă închisese tata în cămăruţa unui han, unde trebuia să stau şi să citesc până a veni dânsul să mă ia în oraş.

Ce să citeşti? Credeţi că era chip de aşa ceva? Cu două camere mai în fund, cântau nişte afurisiţi de lăutari şi o cântăreaţă — cum nu mai auzisem dela nedeia la care, după o porţie de plâns, mă luase ai mei în ziua de Sânta Marie — îi zicea de mama focului.

Am lăsat Cetirea şi Aritmetica de clasa patra pe o masă acoperită cu hârtie albă şi pătată cu vin — la fel cu cămaşa mea, pe care o ulcea cu must, vărsată din greşală, zugrăvise o hartă roşie, care se asemăna şi cu Africa şi cu un pistol — m'am strecurat printre nişte căruţe şi am ieşit în stradă

Pentru prima oară, mi-a fost atunci ciudă pe tata, că nu-mi cumpărase şi mie o pereche de pantaloni, cum aveau toţi copiii dela oraş, cari, cu cercuri, cu prăştii ori cu mingii mari, alergau în lungul şi în latul străzilor.

Am pornit printre lumea adunată pe la uşile prăvăliilor, ca la bâlci, — aşa — fără să ştiu unde mă duc. Am mers şi am tot mers, am privit şi am tot privit, până am ajuns în faţa unei statui.

Până atunci, nu mai văzusem o statuie. Prea neştiutor însă nu eram, fiindcă în cartea de Geografie din clasa adoua primară, era o poză sub care scria: „Sta-

Statuia lui Tudor

tuia lui Tudor Vladimirescu din Tg.-Jiu...“, şi care se aseamănă cu cea pe care o aveam, pentru prima oară, în faţă.

Domnul Tudor...

Ne spusese domnul învăţător despre domnul Tudor. Odată, la împărţirea premiilor, recitasem şi o poezie, din care acum nu-mi mai aminteam decât:

„Domnul Tudor vine'n frunte
Cu mulţime de panduri,..“

Învăţând alte lucruri, îmi uitasem această poezie. Când am ajuns în faţa statuiei Domnului Tudor, îmi era ciudă că n'o mai ştiam. Dacă mă întreba la examen?

— Ce te uiţi, ţărane, aşa?

Am întors capul. De după un gard, un copil cu pantaloni scurţi şi cu o praştie în mână, mă văzuse privind cu ochii holbaţi statuia Domnului Tudor şi râdea de mine.

N'am zis nimic şi am plecat. Când m'am depărtat puţin, copilul a întins praştia, a slobozit o piatră şi m'a lovit drept în picior. Simţeam că-mi crapă ochii de durere şi, şchiopătând, abia am putut să ajung la hanul de unde plecasem.

. . . . . .

Trecuseră două săptămâni dela venirea mea la oraş. La examen, zărisem copilul cu pantaloni scurţi, care mă lovise cu praştia.

Am terminat examenul cu bine şi tata mi-a cumpărat o uniformă de-ţi era mai mare dragul să mă vezi îmbrăcat cu ea.

Imi mai cumpărase şi o şapcă...

O, nici nu ştiţi cât ţineam la şapca mea. Seara, adormeam cu ochii la cozorocul ei lucios şi la iniţialele „L. T. V.“, lucrate cu meşteşug în fir aurit.

Dar într'o zi, tata m'a lăsat singur şi a plecat acasă.

— „Acum eşti şi tu elev la liceu.,. Eşti om mare... Să fii cuminte şi să înveţi carte.

Când l-am văzut plecând, mi s'a umplut ochii de lacrimi. Am rămas în faţa Liceului, singur — singurel.

După ce mi-am şters lacrimile, m'am îndreptat spre statuia Domnului Tudor. Lângă ea, am găsit copilul care... avea pantalonii tot scurţi şi era tot cu praştia în mână, fiindcă nu reuşise la Liceu. Când m'a văzut cu şapcă şi uniformă, a fugit.

Eu, mândru de mine, am privit aproape un ceas pe Domnul Tudor... Imi era drag Domnul Tudor, fiindcă aflasem dela tata că a fost fiu de ţăran şi că a luptat cu vitejie, să scape ţara de duşmani şi să facă dreptate neamului rumânesc.

C. I. Goga, publicist

ANECDOTĂ

— Spune-mi, Ştefane, cine a fost Columb?

— Columb a fost o pasăre.

— O pasăre? Cum îţi trece prin cap aşa ceva?

— In cartea de cetire a surorii mele, se găseşte o poveste: *Oul lui Columb*.

ASPECTE DIN VIAȚA SOCIALA A STATELOR DUPA RAZBOI

Războiul cel mare din 1914—1918 a liberat în adevăr naționalitățile subjugate altor state, aducându-ne și nouă, Românilor, unitatea politică, visată de generațiile strămoșilor noștri și realizată cu mari sacrificii de către urmașii lor.

Ca toate războaiele, în care se dezlănțue patimile animalice ale omului și se răscolesc sufletele, războiul mondial, prin proporțiile și tehnica lui, a avut și consecințe dezastroase, morale și materiale asupra popoarelor.

De la încheierea păcii și până azi, se sbuciumă omenirea să-și regăsească echilibrul sufletesc și prosperitatea de altă dată. Este împiedecată însă de egoismul material care domină relațiunile între popoare și de desordinea morală a vieții sociale de azi.

Spre a-și putea recâștiga prosperitatea pierdută, popoarele care au luptat pentru mai multă dreptate în lume, după mobilizarea de război, trebuiau să continue mai departe o mobilizare sufletească de pace, cu mai multă solidaritate; iar în viața socială internă, să se organizeze o muncă intensă, disciplinată și sistematică, alături de întronarea cinstei și dreptății în administrația statului.

Înălțarea morală și avântul sufletesc spre mai bine din timpul luptelor crâncene, austeritatea și simplicitatea vieții individuale a luptătorului pe front, trebuia, în timp de pace, să stăpânească întreaga organizare socială a popoarelor, ordonând-o și înlăturând orice formalism pompos și de prisos.

Toate aceste bunuri sufletești, câștigate prin purificarea focului, de generația războiului, trebuiau să rămână moștenire urmașilor direcți ca o comoară câștigată cu sacrificii mari.

In loc de purificare și ordine, în mai toate statele și mai ales la noi, s'a întronat necinstea, debandada morală și materială, alimentată de un politicianism demagogic, distrugător de suflete. Prin denaturarea ideilor democratice, ierarhia valorilor a dispărut dln organizarea socială, ajungând la crnducerea statului mulți nechemați și nepregătiți, cu sarcina grea de a restabili echilibrul sdruncinat al popoarelor.

Spre a justifica nereușita experiențeler aplicate organismului social și nepregătirea lor pentru situația dobândită pe căi lăturalnice, trâmbițează în lume că trebuesc înlăturate metodele învechite de organizare ale trecutului și ca atare, e nevoe de oameni noi cari să aducă fericirea norodului.

Tineretul crește la această școală, de parvenire, fără multă muncă și este influențat în mare măsură, de nivelul moral scăzut și desordonat al vieții sociale.

In fața valului de decădere morală și desagregare socială, fiecare popor a reacționat după temperamentul și gradul său de cultură, precum și după capacitatea conducătorilor cu cari l-au hărăzit împrejurările.

In Apusul Europei, organizarea de stat a popoarelor s'a menținut pe linia democratică, mai moderată în în Anglia păstrătoare de tradiții și mai schimbătoare în Franța, reprezentanta spiritului latin, mobil și tolerant.

Popoare mari și bogate cu veche civilizație, au găsit totdeauna conducători destoinici în împrejurări grele.

In Italia, amenințată după război de anarhia comunistă, și-a impus voința un om de geniu —*Musolini*— oțelit în lupte și nevoile sărăciei țării sale.

In fața primejdiei și nevoilor de viață, poporul italian s'a strâns ca o fascie în jurul lui, organizându-și munca colectivă și disciplinată, care a transformat complet înfățișarea țării prin monumentele și lucrările uriașe, executate în scurt timp. Italia ne prezintă cea mai vie dovada de ce poate înfăptui un popor însuflețit de patriotism disciplinat.

In Germania îndustrialismului înfloritor, creșterea populației pe un pământ nu tocmai prielnic agriculturii, a silit totdeauna poporul la muncă ordonată și viață sobră. Spiritul războinic al acestui popor, explicat oarecum prin nevoile sale de expansiune economică, domină și acum organizarea de stat și se lasă ușor condus de personalități de seamă, cum e *Hitler*.

Acest conducător întrupează tendințele de revanșe și agresivitate ale poporului german, care continuă a fi și azi un focar de neliniște pentru pacea Europei, prin reînceperea înarmărilor pe scară întinsă.

Până și poporul turcesc, cu mai puțină civilizație, ne dă un frumos exemplu de progres rapid, atunci când știe să prețuiască și să asculte de un conducător destoinic ca Atatürk. — Reacțiunea de regenerare la acest popor, a început mai înainte de războiul mondial, din timpul revoluției junilor turci și cu ajutorul Românilor macedoneni.

In Rusia, cu o cultură înapoiată și și cu un popor de un temperament molatic, trecerea bruscă, și pe nepregătite de la despotism la libertate, a dat naștere la cea mai mare desordine socială, morală și economică. Viața politică fiind concentrată numai în orașe cu populație eterogenă, s'a născut aci, un comunism exagerat și ateist din cauza despotismului țarist. După căderea țarismului, ideologii comuniști ca *Lenin* și alții au impus cele mai dureroase experiențe poporului incult și incapabil de a reacționa direct, decât prin pasivitate.

S'a născut astfel, o nouă tiranie a proletariatului militarizat, incult și hrăpăreț, mai periculoasă decât despotismul ordonat din timpul țarilor.

Experiența rusească servește de îndreptar pentru toate popoarele Europei, mai ales în domeniul economiei sociale.

Poporul român trece prin împrejurări mai puțin norocoase, din cauza pierderii celor mai de seamă conducători, tocmai când avem nevoe de organizarea pe baze solide a administrației de stat și moralizarea vieții sociale, sdruncinată de politicianism și de elemente minoritare numeroase.

Grație cumințeniei și conservatorismului istoric al țăranului român, care ne-a menținut nația în mijlocul atâtor vijelii ce s'au abătut peste noi, țara a fost ferită de curente politice extremiste, cum se întâmplă aiurea. Aceleași calități ale poporului român ne-au ferit și de molipsirea bolșevică, deși suntem vecini cu Rusia.

Ne trebue numai administrație cinstită și dreaptă sub conducători pricepuți și însuflețiți de adevărat patriotism național, care să sprijine și să organizeze munca românească pentru Români.

Poporul român are toate calitățile, prin originea și firea sa, ca să-și creieze, după unirea definitivă, un stat puternic și respectat.

Avem un *Rege tânăr*, care s'a identificat cu năzuințele neamului. Trebue ajutat printr'o mai strânsă solidaritate a conducătorilor țării și bunilor patrioți români.

Archir Iancu, profesor.

TUNDRA

La nordul continentelor: America de Nord, Europa şi Asia, se întinde o vastă câmpie, mărginită la sud, cam de al 65-lea grad de latitudine nordică şi la nord, de Oceanul Îngheţat de nord. Este o câmpie acoperită cu nămol şi ghiaţă în timpul iernii, cu apă şi muşchi în timpul verii şi o cunoaştem sub numele de *tundră*.

Călătorul care vrea să o cerceteze, nu poate să o pătrundă decât în timpul iernii, când ea este îngheţată şi atunci, cu ajutorul săniilor trase de câini.

Iarna, în părţile acestea, durează nouă luni. Temperatura scade sub 40°, pământul îngheaţă până la 100 m. în adâncime şi crapă de ger cu detunături ce se aseamănă cu bubuitul tunului.

La Verkhoyansk pe Iana, în Siberia, care trece drept una din cele mai friguroase localităţi ale globului, temperatura scade până la 69°.

La această temperatură, supa înghiaţă mai înainte de a o fi putut mânca, focul nu mai are nici o înrâurire asupra atmosferii înconjurătore, iar uneltele de metal ard ca fierul înroşit.

Rhomul se îngroaşe în sticlă, untul ca să-l mănânci, trebue să-l tai cu toporul, iar carnea cu ferăstrăul.

Cu toate acestea, după cele ce ne spun unii călători îndrăsneţi, care au străbătut *tundra*, frigul acesta aşa de grozav nu este de loc primejdios, când atmosfera este liniştită. Lucrul de căpetenie este să ai hrană îmbelşugată, să nu te oboseşti prea mult şi să nu năduşeşti prea tare.

Vrăjmaşul cel mai mare în tundră, este viscolul numit *purga*, ce bântue deseori pe acolo. Nici nu gândeşti, când se porneşte dinspre Oceanul Îngheţat, vântul ucigător, însoţit de vârtejuri de zăpadă care întunecă văzduhul. Drumul nu-l mai vezi, câinii înhămaţi la sănii, îngroziţi, nu te mai ascultă, cortul este peste putinţă să-l întinzi, focul nu-l poţi face şi călătorul care n'are prudenţa să se vâre în sacul de blană şi să se pună la adăpostul săniilor, este sortit peirii.

Dar ceeace este mai curios, în aceste pustietăţi îngheţate, este *mirajul*, adică vedeniile amăgitoare. Iată ce ne povesteşte un călător:

„Pe când soarele, ca o ghiulea uriaşe de foc înconjurată de o ceaţă îngheţată, lumina pământul cu răsfrângerile sale însângerate, fără ca să-l încălzească, zărirăm la miază-zi un miraj minunat, care ne uimi prin ivirea lui făr' de veste. Nuiaua fermecătoare a vrăjitorului dela M. Noapte atinse stepa tăcută, acoperită de zăpadă şi o prefăcu dintr'o dată într'un tropical lac albastru, pe ale cărui maluri, îndepărtate se ridicau zidurile cupolele şi minaretele unui nemărginit oraş oriental. O întindere foarte mare de pământ bogat se oglindea pe suprafaţa albăstruie, iar pe zidurile albe, tremurau cele dintâiu raze ale soarelui ce răsare. Niciodată iluziunea verii în timpul iernii, a vieţii în moarte, n'a fost mai desăvârşită, mai învederată dela sine. Privirea ni se întoarse întraltă parte, ca să ne încredinţăm că nu era un vis; dar, când ochii ni se îndreptară spre Nord-Vest, uriaşele contururi ale mirajului ne fermecară prin frumuseţea lor. Această arătare strălucitoare dispăru, apoi se ivi din nou, ca să dispară iarăş. In locul ei, zărirăm două coloane uriaşe de cuarţ roşu ale căror capiteluri se împreunară cu încetul şi formară un arc grozav de mare. Sfărâmăturile acestei porţi se prefăcură la rândul lor într'o nemărginită fortăreaţă cu bastioane, turnuri, întăriturі, deschizături şi colţuri ieşite în afară, care păreau a fi aevea. Aceste ciudate arătări fură urmate de altele tot mai ciudate, aşa încât, neavând de aci înainte, să ne mai încredem ochilor, ne hotărîrăm să nu mai admitem decât ceeace atingem cu mâinile“.

Un alt fenomen mult mai curios şi mai însemnat care se iveşte în timpul lungilor nopţi de iarnă, este acel al aurorei boreale.

„Globul pământesc — ne spune acelaş călător — pare a fi în flăcări. Un arc, larg şi strălucitor, scânteind cu toate culorile curcubeului, se întindea încovoiat dela Răsărit la Apus şi raze roşii — gălbui porneau perpendicular din acest arc, în spre zenit. La fiecare clipă, lungi dâre luminoase, paralele cu acest arc, se arătau spre M. Noapte şi repede, cu măreţie, înfăşurau cerul. Arcul din mijloc tremura neîncetat şi se schimba culoarea, iar razele sale se mutau într'una. După câteva minute, acest arc se apropie încetişor de zenit şi în locul lui se ivi altul, tot atât de strălucitor şi cu raze la fel. Privelişte se făcea din ce în ce mai măreaţă. Dârele luminoase se învârteau cu repeziciune în jurul arcului lor; raze se desfăceau de arcul din mijloc şi, din când în când, se desenau spre M.-Noapte, un nor grozav, roşu ca sângele, care se răsfrângea peste tot cerul şi pe zăpadă. Apoi, în locul său, se iveau raze de o culoare portocalie şi o clipă după aceia, cerul părea în flăcări,

Imi oprii răsuflarea şi mă pregăteam să aud puternice bubuituri de tunet ce-mi păreau că trebuie să urmeze după acele fulgere de lumină.

Dar tăcerea domnia peste tot, în cer ca şi pe pământ şi nici un sgomot nu se auzea. Scânteierile repezi ale tuturor culorilor se răsfrângeau atât de lămurit pe zăpadă, încât pământul părea când de sânge, când de foc, când verde deschis. Dar cu aceasta, nu se sfârşea Cele două arcuri tremurară deodată, apoi se prefăcură într'o mie de coloane perpendiculare şi paralele, care începură să scânteeze cu toate culorile spectrului solar. Dela un capăt la celălalt al zării, coloanele acestea se întinseră pe două rânduri şi începură să se învârtească una împrejurul celeilalte, cu o iuţeală, pe care ochiul de abia o putea urmări.

Cerul, în clipa aceia, se asemăna cu un caleidoscop uriaş. Aurora boreală, atingându-şi cel mai înalt punct de desfăşurare, sfârşi prin a slăbi puţin câte puţin şi a pieri“.

Când cele nouă luni de iarnă se termină, începe vara care ţine numai trei luni. Zapada dispare repede şi vegetaţia îşi întinde pretutindeni covorul său verzui, păr'că ar şti ce puţin timp are de trăit. Pela sfârşitul lui lunie, este miezul verii. Pământul se desghiaţă până la o jumătate de metru la suprafaţă şi peste tot se întind numeroase lacuri despărţite ici, colo de mici întinderi de pământ. Cât vezi cu ochii, în loc de livezi, nu se vede decât muşchiu şi licheni, iar în loc de arbori, numai mărăcini, afini şi sălcii pitice.

In timpul acestei scurte veri, *tundra* este populată şi sgomotoasă: Stoluri imense de pasări vin de se odihnesc aci, umplând pământul cu cuiburile lor. Râurile şi lacurile sunt pline de pâlcuri nesfârşite de lebede, şi de pescăruşi. Peştii vin şi ei din ocean să-şi depună icrele. Turme de reni vin să pască licheni şi după ei vin urşii şi lupii.

Pela sfârşitul lui August, când începe îngheţul, toată lumea aceasta sgomotoasă se îndreaptă spre M.-Zi, în ţinuturi mai calde, lăsând în urma ei tundra cea nemărginită, plină de ghiaţă, zăpadă şi tristeţe.

Titu Ciocănescu, profesor.

Răsunetul revoluției lui Tudor Vladimirescu în literatură.

— Scurtă privire de ansamblu —

Este în spiritul oricărui popor, ca momentele importante și hotărîtoare ale istoriei lui, precum și chipurile unor anumiți conducători de ispravă, al căror nume e legat de astfel de momente, să fie totdeauna păstrate amintire peste veacuri, urmașilor.

Acesta e un adevăr general, dealtfel, pentru toate popoarele cu istorie.

In cursul celor mai hotărîtoare clipe din viața noastră istorică, poporul românesc și-a întrupat, în chip strălucit, virtuțile și însușirile-i brave, în ființa vreunui bărbat de voință și vitejii fără seamăn. Dar, mai târziu, când pericolele mai treceau și doina își tânguia durerea în liniștea înserărilor de pe glia străbună, atunci, în acea taină a tăcerii, se coborau amintirile și icoanele marilor eroi, căpitani sau Domni. Din exemplul vitejeștilor fapte, țâșnea în sufletul poporului, grăuntele de cântec și poezia, și astfel au luat ființă cântece sau versuri multe și frumoase, furate din gură'n gură de Români și spuse și cântate pentru ei și copiii lor.

Aceste versuri au fost apoi culese și păstrate pe hârtie. Deaceia, primul isvor în legătură cu un nume de viteaz sau despre vre-o faptă eroică deosebită, îl vom căuta în literatura populară. Apoi momentul sau viteazul, desigur că a inspirat și pe poeții cunoscuți și însemnați ai neamului și vom găsi, deci, realizări literare și în literatura cultă.

Existența istorică a gorjanului Tudor Vladimirescu a fost de natură să inspire sufletul românesc și să creeze o literatură în jurul numelui lui?

Deschideți istoria noastră națională și urmăriți atenți paginile de suferință și împilare, pe care ni le povestește exact în timpul când a trebuit să strălucească fulgerul dreptății și al redeșteptării, din iataganul comandirului Tudor.

Citind poeziile populare, culese de Alecsandri, vom găsi acolo, „Visul lui Tudor Vladimirescu" și „Mehedințeanul", versuri luate din gura poporului, unde amintirea lui Tudor este păstrată într'o formă poetică aleasă. „Visul lui Tudor Vladimirescu" este cunoscut până și de copiii din clasele primare.

In colecția de poezii populare din 1885, a lui *G. Dem. Teodorescu*, se găsește un „Cântec al pandurilor de la 1821" pe care *I. Eliade Rădulescu* îl semnalează întâiu în „Echilibrul între antiteze"

E vorba în el, de un țăran care-și plânge sărăcia :

„Toate plugurile umblă,
Numai pluguleț meu
L-a'nțepenit Dumnezeu".

Dar omul își vinde totul pentru a-și lua arme ca să pornească după Tudor Vladimirescu.

„Mi-am vândut și cămășoara
Și-mi cumpărai săbioara!
Pluguleț meu nebun
Cum te prefăcuși în tun!
Vezi, așa mai poți ara
Și mă scapi de angară!..."

Omul acesta, pandur al lui Tudor Vladimirescu, se adresează nevesti-si, spunându-i să aibă grije de casă și copii, că el se duce să moară pentru a scăpa pe cei cari vor rămânea, de sărăcie și necaz :

„Uite mergem să arăm
Țelina (țarina) să despicăm
Că avem să semănăm.
Voi aveți să ne urmați
Și'nsutit să seceați.
Nu plângeți, nu vă'ntristați:
Domnul Tudor e cu noi
Dumnezeu fie cu voi!",

Intr'o formă aproape poporană, răsună azi mult cunoscuta poezie a lui Coșbuc :

„Vine-un chiot dinspre munte,
Vine freamăt din păduri.
Tudor Domnul vine'n frunte,
Cu mulțime de panduri!
. . . . . .
Cine vrea părtaș să fie
Dreptului pe acest pământ
După Tudorin să vie!
Că-i trimis de Domnul Sfânt,
. . . . . .

(Oltenii lui Tudor)

Se mai pot aminti deasemenea, câteva nume de scriitori — deci, material din literatura cultă—unde vom întâlni inspirații în legătură cu această revoluție. Astfel, *C. Bolliac* ne dă un episod din revoluția lui Tudor, în „Buciumul" — București 1892—1863, *D. Bolintineanu*, în „Pandurul, bătrân" caută deasemeni să amintească ceva din starea sufletească a unui pandur, prinzând ceva din spiritul vremii, *Șt. O. Iosif, I. Nenițescu* (volumul „Pui de lei"), *C. Rădulescu-Codin, I. V. Soricu, V. Voiculescu* și alții. Aceștia, în ceeace privește poezia. In proză, sunt cuoscute, romanele „Pandurul" și „Haiducul" datorite *Bucurei Dumbravă*, apoi, ceva în legătură cu acest capitol din istoria noastră, se mai găsește și în „Ciocoii vechi și noi" de *N. Filimon*

In literatura contimporană, despre Tudor Vladimirescu, se găsesc realizări în „Clopotele Mănăstirii Neamțu", în „Zile și necazuri din zaveră" de *Gala Galaction*, precum și „Domnul Tudor", roman de *Carol Ardeleanu.*

In teatru, semnalăm : „Tudor Vladimirescu" de *N. Iorga,* drama, „Bimbașa Sava" de *I. Peretz* și „Zavera lui Tudor Vladimirescu" de *N. N. Sărbulescu.*

Cu acestea, desigur, nu se termină lista de lucrări cu astfel de subiecte, dar am ținut să notăm pe cele mai importante.

Căutând o încheere a ceeace s'a spus până aici, vom termina cu două constatări :

a) Revoluția lui Tudor Vladimirescu a avut un puternic răsunet în literatura românească populară și cultă.

b) O privire atentă asupra literaturii, în legătură cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu, ne face să afirmăm că această mișcare națională este considerată în conștiința românească, din toate timpurile deatunci încoace, ca o dată istorică de răscruce și de sublim exemplu moral.

E. Olteanu

PAGINA ŞTIINŢIFICĂ.

IPOTEZE COSMICE.

Am arătat în numărul trecut al revistei noastre, cum a evoluat ideea despre naşterea universului şi rămăsesem la ideea lui *Laplace*, marele matematician francez dela 1800.

Am văzut că el a plecat dela o nebuloasă gazoasă, pe care o presupunea în mişcare de rotaţie şi la o temperatură foarte mare.

Nebuloasa lui Laplace se roteşte în jurul său, contractându-se prin răcire, din care cauză, forţa centrifugă creşte mereu şi are ca urmare, turtirea ei la poli şi umflarea la ecuator. Cu vremea, s'au rupt părţi din ea, care au format inele de gaz, în mişcare şi din ruptura acestor inele, în diferite puncte, s'au format îngrămădiri de gaz, planetele de azi. Acelaş proces l-a urmat şi formarea sateliţilor. După Laplace, toate corpurile cereşti se mişcă în acelaş sens şi planetele se rotesc mai repede, decât sateliţii lor.

Observaţia însă, a arătat că lucrurile nu se petrec întocmai aşa, deoarece sunt corpuri—ca sateliţii lui Uranus şi Neptun — ce se rotesc în sens invers; iar Phobas, primul satelit a lui Martie, se roteşte de 3 ori mai repede ca planeta şi inelul interior a lui Saturn are o particularitate analoagă. Deci: desacord între teorie şi observaţie! Ba mai mult, *Maurice Fouché* a demonstrat că condiţiile, pe care le-a impus Laplace nebuloasei lui, n'au nicio influenţă în formarea corpurilor din Univers şi deci, teoria lui este iluzorie. El a spus că dacă materia existentă azi, în tot universul, ar fi desagregată şi difuzată într'un gol sferic cu centrul în soare şi raza cât dela Soare la Neptun, ar forma un mediu aşa de rarefiat, încât nu i s'ar putea atribui proprietăţile unui gaz; apoi, în al doilea rând mişcarea de rotaţie de azi s'ar reduce la o mişcare infinit de mică, ce n'ar fi capabilă să formeze inele circulare şi rupturi în ele, dând prilejul la formări de corpuri şi în fine, în al treilea rând, un asemenea mediu rarefiat, n'ar putea avea după ideile moderne din căldură, o temperatură foarte mare, ci din contră, ar fi foarte rece şi obscur. Totuş, renumele marelui Laplace era aşa de mare că nu se putea concepe o părăsire totală a concepţiei lui şi de aceea succesorii lui, au căutat să plece dela aceleaşi elemente ca şi el, dar în alte condiţiuni fizice, care să concorde cu principiile mecanicei din timpul lui.

Astfel, astronomul *Faye*, pleacă tot dela o nebuloasă ca şi Kant şi Laplace, însă o nebuloasă rece, în care atracţia va micşora volumul său şi va produce o condensare centrală a materiei, formându-se sâmburele soarelui de azi.

El spune că materia se contractă, însă din cauza atracţiei centrale, care este rezultanta atracţiilor tutulor părticelelor între ele. La început, aceste atracţii sunt proporţionale cu distanţele la centru şi tocmai târziu, după formarea unei aglomeraţii în centru, se observă legea inverselor pătratelor distanţelor.

El spune că părticelele de materie, din nebuloasă, au mişcări turbianare şi spirale ce se apropie de cercuri şi cu vremea, acolo unde rezistenţa ajută, se formează inele de materie în mişcare, care din cauza greutăţii, se rup şi formează corpuri ce se mişcă sub imperiul primei legi a greutăţii, în sens direct şi tocmai târziu, planetele şi sateliţii se rotesc retrograd. Aici cade şi el în eroarea lui Laplace, admiţând că planetele şi sateliţii lor se rotesc în acelaş sens, lucrul neexact pentru unele planete.

Totuşi, în afară de această greşeală, el are marile merite, că inspirat din predecesorii săi, aşează teoria nebuloasei pe baze serioase ştiinţifice. Nu rămânea decât să se reia chestiunea în partea ei slabă şi să se explice particularităţile sistemului solar. Pentru a explica abaterile dela teoriile predecesorilor săi, savantul *Arrhenius* a introdus forţe noi, descoperite de Fizică, acum câţiva ani, necunoscute pe vremea lui Laplace şi Faye.

El spune că razele luminoase—după teoriile fizicei moderne— exercită asupra corpurilor pe care cad, o presiune materială, ce se numeşte *presiunea radiaţiunii*. Deci, razele luminoase conţin energie în forma sub care se găsesc ele în natură. Aşa că toate corpurile cu lumină proprie, aruncă în spaţiu particule mici, oridecâteori forţa radiaţiunii e mai mare ca atracţia centrală a astrului. Aceste particule rătăcesc în spaţiu, ele fiind încărcate cu electricitate contrară corpului care le-a emis, şi când întâlnesc în calea lor, o nebuloasă, o fac luminoasă prin electricitatea lor. Nebuloasele deja au centre de condensare, astfel că, întâlnirea lor cu pulberile cosmice, se condensează mai mult. Ea capătă şi căldură prin aceste radiaţiuni şi cu vremea devine în stare incandescentă, devine un soare.

Acesta, după teoriile expuse anterior, dă naştere, prin ruperea din el, la corpuri noi, ce se rotesc ca şi el, în acelaş sens.

Dacă însă la limitele exterioare nebuloasei, s'a introdus un astru nou animat dinainte, de o mişcare contrară aceleia pe care o are nebuloasa noastră, el va continua să şi-o păstreze, el şi sateliţii lui. Aşa conclude Arrhenius că trebue să se fi întâmplat cu sateliţii lui Neptun şi Uran, precum şi cu sateliţii extremi ai lui Jupiter şi Saturn. In felul acesta, conchide el că ia naştere un sistem solar.

Iată cum, una din cele mai grele probleme, ce au frământat şi continuă să frământe încă minţile oamenilor de ştiinţă, a fost soluţionată. Din cele expuse în articolele noastre, se deduce că savanţii cei mai de seamă au apreciat soluţiile predecesorilor lor şi-au căutat să ţină seamă de ele, căutând să le completeze după principiile noi de fizică şi mecanică. Este de remarcat că problema nebuloasei iniţiale concepută prima dată, de Kant şi Laplace, a fost menţinută în soluţiile tutulor succesorilor lor.

Chiar cea mai nouă teorie emisă de Abatele Moreaux, pleacă tot de aci.

C. Stuparu, profesor.

PRIETENEŞTI

Unui tânăr care predă, in particular şi «ASTRONOMIE».

Eu văd cât te munceşti, bădie,
Şi munca par'că a reuşit:
Predând mereu astronomie,
Te 'nalţi de zor către... „zenit“.

Aceluiaş

Rotindu-ţi ochii după stele
Cu gândul tău... *indescifrabil*,
Te văd lungindu-te spre ele
In chip cam... incomensurabil.

Onyx.

PAGINA SCRIITORILOR ROMÂNI

Din I. HELIADE-RADULESCU

DOI 1821.

Sunt oameni cari binecuvântează anii aceştia şi au aspirat la dânşii; sunt iară, oameni care îi blesteamă şi cu oroare îşi aduc aminte de dânşii.

Amândouă părţile, fără a şti poate cauza afecţiunii sau aversiunii lor, îşi au cuvintele foarte mari.

Cauza e foarte simplă; cauza este că au fost *doi 1821.*

Obiectul acestui articol este de a descurca pe unul din altul şi de a-i arăta despărţiţi, spre a-i cunoaşte bine şi curat pe fiecare.

Aşa, doi 1821 fură: unul venea de unde şi-a fost înţărcat dracul Fanarioţii, în capul căruia era Ipsilante, şi altul de unde se mai afla încă, dacă nu vână şi sânge, oase încai, şi tot oase de Român, ce mai pot învia, ca însăşi oasele peste care profetiza Iesechiel.

De peste Olt, venia *1821* cel românesc, dela Apus de unde vin uraganele ce curăţă aerul de morburi, sau de ciume şi răstoarnă şi casele ce nu stau pe temeiuri bune. Oltenii veniau cu acel 1821 şi în capul lor, era *Tudor Vladimirescu.*

Cu un **21** venia Ipsilante cu o adunătură de străini de toate culorile şi după cari, ca toţi junii creduli şi generoşi, se luară amăgiţi, o mulţime de elevi greci, plini de ardoarea celor ce ştiură a muri la Thermopile.

Cu cel românesc **21**, venia *Vladimirescul* cu 16 mii de panduri, toţi Români, toţi Oltenaşi ce miroseau pe cel cu vesminte albastre la ceafă, ca să-l cunoască dacă era boier sau ciocoi.

Un *21* venia din Moldova şi încă şi mai de departe şi stete la Colentina pe unde trec Muscalii, când vin şi se duc, şi şezu *greceşte*, în casele Ghicilor.

Cel adevărat **21** venia de peste Olt şi stete la Mama Capitalei, la Mitropolie voiu să zic, şi şezu *româneşte*, în casele Brâncovenilor. Unul la Colentina şi altul la Mitropolie, steteră, şi spre a se cunoaşte, se măsurau unul pe altul, de sus până jos. Se cunoscură şi după poziţia ce luară, şi după gesturi şi fapte, şi după cugete, şi după *stăpâni.* Unul venise a servi Românilor şi altul străinilor.

Cel adevărat românesc (1821) semăna cu mâini pline, semenţele naţionalităţii şi striga: Jos Fanarioţii, jos cu Ciocoii! Să strivim capul şerpilor!

Ipsilante venise proclamând prada şi incendiul. Ciocoii dimpreună cu toată armătura de străini îl recunoscură de cap şi începură prădarea.

Tudor proclamă drepturile Patriei şi Domnia română şi Ciocoii nu-l iertară. Tudor fu trădat la Goleşti de doi luzi venetici şi ucis, prin ordinul lui Ipsilante la Târgovişte, în aplauzul trântorilor şi lipitorilor, vampirilor României.

Cei cari au trădat şi ucis pe Tudor, au fost totdeauna bine văzuţi de curtea numită *protectoare*, înscrişi în cartea de aur şi urmaşii lor, împinşi înainte şi foarte larg recompensaţi.

Cei cari au urmat lui Tudor, fură înscrişi în cartea neagră, de au fost oameni maturi; priveghiaţi de aproape, de au fost juni şi fură alungaţi, batjocoriţi şi vor mai fi poate, încă, până la a şaptea generaţie.

Dela un *1821*, dela al lui Ipsilante, avem suvenirea de tot ce este mai nenaţional, mai batjocoritor, mai oribil, iar dela 1821 al lui Tudor începe *regenerarea Românului.*

Cel de peste Olt (1821) aduse o creaţie nouă, Domnitor român, reforme, şcoale naţionale etc.

Acum, după ce se descurcară şi se distinseră doi 1821, ştie fiecine, după doctrinele şi politica sa, ce are de a blestema şi ce are de a binecuvânta.

Boerii şi poporul, Românii adevăraţi dejucară planurile curţii protectoare ce se servise cu Fanarioţi cu Ciocoi.

Zavera fu risipită: Tudor îşi vărsă sângele şi din sângele lui, ieşi Domnia pământeană şi multe din drepturile Patriei.

Curtea protectoare de atunci, jură a desfiinţa această instituţie ierarhică, din care ieşeau apărătorii Ţării odată cu braţul şi apoi cu mintea şi experienţa.

(Din Echilibru între antiteze)

I. HELIADE-RADULESU (1802--1872)

A fost un energic însufleţitor al vieţii culturale româneşti şi a reuşit să creeze un mare curent ramificat în toate manifestaţiile de literatură, teatru, istorie şi artă etc.

A scris proză, poezie, teatru, istorie, politică, filologie, ziaristică.

Fragmentul de mai sus este luat din cea mai de seamă operă a lui Heliade. „Echilibru între antiteze".

Vârsta intelectualilor

Vârsta artiştilor, a pictorilor sculptorilor, compozitorilor şi autorităţilor este interesantă. Iată numele mai multora cari au trăit 80 sau peste 80 de ani: Tiţian, Tintoretto, Calderon, Voltaire, Goya, Goethe, Victor Hugo, Kant, Tolstoi, Degas, Anatole France, Monet, Thomas Hardy. Lista septuagenarilor este de o lungime extraordinară: Ibsen, Wagner, Rodin. Corot, Turner, Kipling. etc. d'Annunzio, cu toată vârsta lui înaintată, continuă să fie de o prodigioasă activitate. Mai toţi aceşti bărbaţi au dus o viaţă intensă, sbuciumată, agitată chiar, şi nu s'au cruţat câtuşi de puţin.

DIN CLASICII ANTICI

CATULLUS: Lui Ortalus

Deşi copleşit de chinuri şi de griji fără 'ncetare,
Ortale, eu stau departe de 'nvăţatele Fecioare,
Şi din sufletu-mi, sărmanul, astăzi nu mai încolţeşte
Fructul dulce—al poesiei—căci acuma el pluteşte
Pe-un noian de suferinţă : unda Letei blestemate
A udat piciorul palid al iubitului meu frate
Şi pe ţărmul cel reteic, în troianicul pământ,
Smuls acum din ochii noştri, dînsul zace în mormînt ;
Eu voiu mai vorbi cu tine, frate scump, dar niciodată
Nu te-oiu auzi, iubite, povestind ca altădată.
Nu te-oiu mai vedea de-acuma, dar mereu te voiu iubi
Şi-ale mele triste cînturi veşnic le voiu tăinui,
Astfel cum gemea în umbră şi se tînguia 'n jelire
Filomela 'ndurerată de-a lui Itilus pieire —
Totuşi, în aceste chinuri, Ortale, eu îţi trimit
Versuri de-a lui Calimachus : însu-mi eu le-am tâlmăcit,
Ca să nu socoţi tu, poate, că zădarnice cuvinte
Ai împrăştiat în vînturi şi că mi-au ieşit din minte,
Cum din sânul unei fete mărul cel trimis în taină,
De-un amant, îi cade fetei la picioare, de sub haină,
Unde ea uitase, biata, că l-a pus : cînd fata sare
Ca să iasă 'n calea mumei, măru-i, cade la picioare
Şi pe jos de-a rostogolul se tot duce ne'ncetat :
Sîngele-i se urcă fetei în obrazu-i întristat.

tradusă de **T. A. Naum**

Caius Valerius Catullus (*născut la Verona în 82 a. Hr.* ; *mort la Roma în 54 a. Hr.*) *face parte din „şcoala nouă", şcoala poeţilor numiţi de Cicero* **„Poetae novi"** (*Neoteroi*) *cărora contemporanii le adăogau adesea epitetul de* **docti,** *alusie la erudiţia alexandrină pe care o arătau operele lor, atît prin perfecţiunea formei cât şi prin cunoştinţele mitologice. Tineri, eleganţi, instruiţi şi spirituali, poeţii cei noi au stîrnit o nouă mişcare literară la Roma care nu mai imita poeţii clasici greci, cum tăcuseră* **Naevius şi Ennius, Plaut şi Terentius,** *ci pe cei lirici (Alceu, Sapho), şi mai ales pe cei alexandrini (Callimach, Apollonius, Philetas). Ei trăiau departe de luptele politice, constituindu-se în cercuri literare şi ducînd o viaţă uşoară, de risipă şi desordine care îi făcea să se plângă uneori că „punga lor e plină de păienjeniş", aşa cum spune Catullus în piesa Nr. XIII a colecţiei sale:..* **„Nam tui Catulli. Plenus sacculus est aranearum".**

Făceau artă pentru artă şi literatura lor nu mai era pusă în serviciul patriotismului ; era o poesie subiectivă în care poetul, ca centru al realităţii, cînta tot ce muncea sufletul său : dragostea şi prietenia, ura şi disprețul.

Catullus a cântat iubirea sa pentru Lesbia (în realitate Clodia), o iubire platonică, o «adoraţiune mistică»—aşa cum o înţelesese şi poetesa SAPHO care i-a inspirat poesii cu o simţire sinceră şi delicată.

A scris şi bucăţi mai lungi, cu subiecte mitologice (epitalamul lui Peleu şi al zeiţei Thetis, Cosiţa Berenicei) în care nu pierde nici o ocazie de a-şi arăta minunatul său talent descriptiv, adesea în desvoltări fără legătură cu subiectul.

O întîmplare dureroasă îi inspiră poesii care ating prin delicateţea sentimentului : moartea fratelui său, pe coastele Troiei. Poesia reprodusă este dintre acestea.

Iubirea pentru fratele mort îi îndreaptă paşii spre răsărit, însoţind în Bitinia, pe propretorul Memmius, şi în faţa mormântului, durerea s'a întrupat în versuri ca acestea:

Nenumărate pământuri şi mări străbătut-am în cale ;
Lângă mormîntul tău rece; acum în sfîrşit, fac popas.
Viu să-mi astîmpăr prin lacrimi şi jertfe nespusa mea jale
Şi dela negrăitoarea-ţi cenuşe să-mi iau bun rămas.
Căci înainte de vreme, vrăjmaşa şi vitrega soartă
Vrut-a, iubitul meu frate, de-a-pururea să ne despartă.
Azi, potrivit rînduelei înţelepte a datinei sfinte,
Triste prinosuri de moarte la groapă-ţi s'aduc, am venit.
Ia-le, sînt pline de lacrimi pornite din jalea-mi fierbinte.
Dar să nu-ţi tulbur odihna ! Adio ! şi dormi liniştit !

(Catullus, C I. trad. de Raul Teodorescu)

Prezentare de prof. **I. Blendea.**

Moartea unui mare rege, prieten României.

In noaptea de 22 spre 23 Ianuarie 1936, s'a stins din viaţă suveranul Angliei, George al V-lea, în vârstă de aproape 71 de ani. Iată cum îl caracterizează un ziarist englez : „El nu avea duşmani. Niciun monarh, în cursul istoriei Angliei, n'a ştiut să inspire poporului său atâta dragoste şi să trăiască cu el într'o atât de strânsă prietenie".

Un călător pasionat, un om cu o bogată experienţă deci, un om de o mare înţelepciune şi mult curaj, acestea sunt cuvintele pe care, în scurt, le-am putea spune despre marele dispărut. Plin de suflet şi cu mara chibzuială, a ştiut să încurajeze şi să ajute armatele aliate în timpul marelui război. In anul 1924, cu ocazia vizitei M. M. L. L. Regina şi Regele României la Londra, George al V-lea şi-a exprimat cele mai admirative sentimente de prietenie faţă de ţara noastră. Dealtfel, nu aceasta e singura ocazie în care am putut noi să cunoaştem prietenia bunului rege. După încheerea războiului din 1914—1918, unitatea naţională a provinciilor româneşti a fost susţinută mult de regele George al V-lea.

Doliul Angliei e şi doliul României — acesta e cuvântul românismului în faţa acestui trist eveniment.

M. S. Regele Eduard al VIII-lea, noul Rege al Angliei, este un tânăr înţelept, în care Anglia îşi poate încredinţa destinele.

A murit Regele George al V-lea, Trăiască M. S. Regele Eduard al VIII-lea !

Cronos

Trufia, lenea, banii opresc înţelepciunea.

(Antioh Cantemir)

PAGINA CARŢII

DOMNUL TUDOR

— ROMAN — de C. ARDELEANU.

In romanul „Domnul Tudor“, d-l C. Ardeleanu ne prezinta viaţa romanţată a eroului revoluţiei dela 1821.

*

În preajma revoluţiei.

In casa Glogoveanului, se frământă Tudor în gânduri fugitive. Ochii lui închişi sunt luminaţi de-o rază a amintirii, căci gândul porneşte să toarcă firul zilelor şi anilor ce s'au dus şi cari lasă loc vremii ce stă să vină. Un văl de aburează se ridică 'n suluri mari „să lege cerul cu pământul într'o albitură de tort“ şi lasă 'n raze palide satul Vladimir. Se vedea pe el, un băetan, cu bâta 'n mână, alături de fraţi, în urma vitelor, păzindu-le pe lunci de teama hoţilor. Numai acum, cu ochii închişi de oboseală, dar cu mintea deschisă mult, privind în umbra trecutului, vedea Tudor de ce pe faţa lui tată-său nu mai jucau razele bucuriei. „Aşa a adormit el mângâind copilăria pierdută. Frumuseţea Glogovencei e de temut pentru Tudor. In timp ce ea da drumul tinereţei să-şi ceară drepturile, Tudor croia în minte „drumul de izbăvire“ pentru care se credea chemat. Pentru interesul familiei, el o însoţeşte într'o călătorie în Rusia, unde împlinirea chemării sale nu l-a ţinut mult.. chinurile şi necazurile oamenilor creşteau... şi ceasul pentru mântuirea lor incepe să se apropie...

Intră în armata rusească unde se remarcă prin bărbăţie şi eroism şi primeşte ordinul Sf. Vladimir. Urmărit de Turci, se retrage spre Craiova-Tg.-Jiu, spre Ardeal şi în fine, îl găsim apărătorul cauzei românismului.

Norii ce se abătuseră asupra capului lui fuseseră răspândiţi, iar el, îndepărtând grija vieţii... se îmbracă cu „cămaşa morţii...“ şi zi de zi creştea gândul scăpării şi chibzuia ceasul care trebuia să vină. O ultimă amintire în această familie, ca mai apoi să se înalţe în gânduri ideale... Elena se îmbolnăveşte şi moare...

Revoluţia... 1821... şi... d-l Tudor... Trei cuvinte săpate adânc în şanţ de sânge pe feţele conştiinţei fiecăruia. La glasul profetic tresare tot Românismul.

Acţiunea răscoalei ce, redeşteptată acum în mintea noastră, este reîntregită pe acelaş principiu de adevăr istoric. Teatrul ei sunt plaiurile Olteniei şi Munteniei, unde eroul trebuia să-şi însămânţeze toate calităţile sale şi să primească toamna vieţii peste a cărei floare s'a poleit bruma.

„D-l Tudor era născut să stăpânească şi nu să fie stăpânit“. Sever cu ai săi spre pilda străinilor; dârz în pornirile sale; hotărît în acţiuni, nu se lăsa înduplecat decât de cugetul său. Perversitatea tovarăşilor de luptă: Iordache, Prodan, Farmache şi Crăiniceanu îl dau în mâna stăpânirii... Plin de răutate, de neîndeplinirea chemării îşi descarcă el greutatea sufletească, pe însăşi „ai lui“, „ţăranii de peste Olt“, aruncând asupra capului lor păenjenişul sângeros al morţii sale...

*

D l Ardeleanu, în simplitatea stilului său, încadrează imagini vii descriptive, pentru redarea unei variaţiuni de acţiune. Romanul începe cu tabloul arătător de simpatii reciproce între Elena şi Tudor şi mai apoi, răscoala ce se va termina prin jertfa de sine a eroului.

Probabil că autorul intenţionează o surpriză prin a intra imediat în miezul adevărat al acţiunei... unde să surprindă în mod vădit caracterele personagiilor.

Sentimentul patriotic al d-sale îl împuterniceşte în a contura firul acţiunei, în jurul celei mai mari idei, devenită idolul nostru, cu gândul împăcat că ceeace pana de aur a Dumnezeirei a însemnat în cartea cerească, acum s'o realiza.... :

„Vezi tu, Tălămane, sfinţeşte soarele de azi, dar să ştii că soare nou va răsări mâine şi pentra neamul nostru“

Şi-a răsărit...

Amzuică A. cl. VIII-a

IN CHINA

Amintiri dintr'o călătorie

de R. P. Huc.

Traducere de Natalia Băluţă

Descrierile de călătorii sunt întotdeauna instructive prin informaţiile despre locurile şi oamenii vizitaţi, modul de viaţă si obiceiurile particulare ale acestora. Dacă la aceasta se mai adaogă şi talentul literar al călătorului, lucrarea trece din domeniul curat geografic, etnic sau sociologic, în cel literar şi face să fie citită nu numai cu interes ci şi cu plăcere. — Este cazul lucrării „In China“ de R. P. Huc.

Pentru noi, Românii, China e o ţară necunoscută; o ţară de mister. Infăţişată drept o ţară de înaintată civilizaţie, de istoria evului mediu, descoperitoarea prafului de puşcă, a hârtiei, busolei, etc. ne apare azi ca un haos politic, focar de revoluţii şi model de discordie naţională, după detronarea «Impăratului Soare“ şi substituirea sistemului republican.

Să nu ne mire aceasta ; China a fost şi în trecut, ţară de conraste, ţară curioasă. Dealtfel şi pământul şi oamenii ei o arată : regiuni fertile, paradisuri îmbelşugate într'o parte, regiuni sterpe sau inundabile în alta, provocând moartea a sute de mii de oameni, în fiecare an ; mandarinii, pentru care viaţa e o lungă reverie de umbră, răcoare şi mirodenii, alături de nenorociţii care colindă mări şi ţări apre a-şi asigura viaţa.

Acesta este şi aspectul Chinei de acum o sută de ani, redat de părintele Huc: ţară de exigenţe rigoriste, şi religioase şi sociale, dar şi tot atât de îngăduitoare, în exact aceleaşi situaţi i faţă cu oamenii care s'au impus prin forţa spiritului, ori prin şiretlic.

Când cei doi misionari, părintele *Huc* şi tovarăşul lui, *Galet*, erau goniţi din La-ssa, unde au putut ajunge cu preţul atâtor cumplite oboseli şi erau târîţi cu forţa în China, se aşteptau cu drept cuvânt la persecuţii. Un gest de îndrăsneală şi de şiretenie şi iată-i ţinta tuturor omagiilor. Verva gasconă a eroului a făcut această minune.

Indrăsneala şi şiretenia părintelui Huc ajunge până acolo, încât, în faţa tribunalului din *Ta-sien-lu*, unde erau adunaţi toţi mandarinii în frunte cu prefectul, fiind invitaţi să facă salutul după ritualul chinezesc, el răspunde „Nu înţeleg să ne purtăm decât după obiceiurile ţării noastre“! şi judecata se termină printr'o lecţie de alfabet pe care ei o dau mandarinilor.

Apoi, adoptă atributele familiei imperiale şi călătoresc în palanchine, în numele împăratului.

Ei, misionarii, s'au silit ca prin vicleşug şi prin curaj, să impună voinţa lor mandarinilor şi au ajuns ca din lanţuri — după cum credeau ei că vor fi puşi — să fie purtaţi în palanchine din oraş în oraş.

Episoadele hazlii nu ocupă toată lucrarea. Ele o însufleţesc mai mult şi o fac mai atractivă, dar găsim în ea observaţii şi descrieri atât de juste, despre agricultură, comerţ, literatură, artă, militărie şi asupra moravurilor chinezeşti, încât, după o trecere de aproape un veac, această călătorie în China, rămâne tot ce s'a scris mai bine despre organizaţia, spiritul şi obiceiurile acestei ţări.

Misionarii călăroresc în lungul fluviului Albastru, până la Kuen-Kiang-hien, unde sunt nevoiţi să întrerupă călătoria şi tot odată şi povestirea din cauza boalei.

„Călătorul şi scriitorul Huc, dacă ne distrează din capitol în capitol, ne dă însă şi de gândit. Acest misionar e vesel, acest glumeţ serios, când glumeşte, judecă. Şi dacă ştie să-şi bată joc, cere întotdeauna dreptate : *calităţi de rasă*“.

Mercioiu I. Ion

cl. VIII-a

D-l profesor *I. Stănculescu* a donat pentru biblioteca clasei VIII-a a liceului nostru 43 volume de literatură franceză, din diferiţi autori însemnaţi.

Conducerea şcoalei şi elevii acestei clase îi aduc cele mai vii mulţumiri.

Cercetăşie - Străjerie

Joc naţional. VULPEA. Horă de mână. Jocul are două faze; prima: se fac 3 paşi în interiorul horei, pornind cu dreptul; apoi ne retragem începând cu stângul făcând tot 3 paşi. Se repetă încă odată paşii interiori şi retragerea. Faza a doua: pornim în paşi laterali cu dreptul în spre dreapta, făcând 8 paşi (al 8-lea bătut cu stângul) se fac şi în spre stânga 8 paşi. Se repetă încă odată 8 paşi spre dreapta şi 8 paşi spre stânga, apoi jocul începe din nou.

GOSPODĂRIE.

1. O pătură sau covor, ţinut două-trei zile într'un grajd de cai, sau pusă pe cai chiar, dacă le aşternem într'o cameră unde sunt pureci, fug toţi în timp de o săptămână. Vreţi să nu-i aveţi deloc? Repetaţi la grajd pătura, sau pentru cei înstăriţi, aşezaţi în miilocul camerei o blană de lup; nu veţi mai găsi niciodată picior de purece.

2. Pentru a face geamurile mate cu flori de ghiaţă: luaţi un ţap cu bere şi dizolvaţi în el, o doză de sare amară. Când s'a disolvat, luaţi cu o cârpă din această soluţie şi udaţi geamul. Lăsaţi câtva timp şi veţi vedea cum cristalele apar frumoase şi la fel ca în toiul iernii. **L. S.**

Cohorta cercetaşilor noştri a fost decorată de M. S. Regele Carol II, cu cea mai mare distincţiune, ***„Virtutea cercetăşească de aur“.***

Cercetaşii şi *străjerii* liceului nostru lucrează cu mare râvnă după programele şi directivele oficiale, sub conducerea d-lor profesori *V. Cernăianu* şi *V. Cristovici.*

CURIOZITĂŢI

Vântul trebue să sufle cu o iuţeală de 20 Km. spre a putea ridica praful de pe pământ şi împrăştia bucăţi de hârtie.

GLUME

Prietenul: — Ce-ţi mai face bolnavul, doctore?

Doctorul: — Dă-l dracului! Închipueşte-ţi că-l tratez de gălbinare de atâta vreme şi abia acum îmi spune, netotul, că e chinez?

INSEMNĂRI

Şezători culturale.

In şirul şezătorilor ţinute în amfiteatrul liceului nostru, au avut loc două şezători: Prima a fost în ziua de 21 Ianuarie a. c. Elevul Săftoiu Gheorghe din clasa VII a a vorbit despre „Doctrina lui J. J. Rouseau“. De remarcat, declamaţia d-lui profesor *C. Demetrescu,* din scriitorul Zaharia Bârsan, precum şi recitările elevilor Mercioiu şi Cârstea din cl. VIII-a şi a elevului Cristovici din cl. V-a. Elevul Mănescu a prezentat o plăcută lectură, iar elevii Velican din cl. VII şi Nemetz din cl. IV-a au executat cu mult talent, primul la vioară şi al doilea la pian, menuetul lui Bocherini.

Partea muzicală, foarte bine interpretată de orchestra liceului.

Şezătoarea s'a încheiat cu proecţiuni din Istoricul drumului de fier, explicate bine şi îngrijit de elevul *Bălănescu* din cl. VII-a.

La sfârşit, d-l director al liceului a făcut observaţiunile necesare.

Şezătoarea clasei IV-a.

A doua a fost în ziua de 6 Februarie a. c., organizată de cl, IV A., sub supravegherea d-lui prof. *N. Andriescu* dirigintele clasei, şi condusă de fruntaşul clasei, elevul *Nemetz Udo.*

Şezătoarea a fost deschisă de d-l prof. Andriescu.

S'au remarcat elevii *Popescu I.-Ciuperceni,* vorbind despre personalitatea lui Ştefan cel Mare, *Pănoiu A. I.,* recitând mulţumitor un fragment din „Satira III-a de M. Eminescu, Sgarbură, Gelepu, Negrescu, Busuioceanu ş. a., în corurile, jocurile naţionale şi exerciţiile gimnastice cari au plăcut mult şi au stârnit aplauze.

La sfârşit, s'au înfăţişat proecţiuni tratând epoca dela 1432—1504 din Istoria Românilor, cu explicaţii date de d-l prof. *Andriescu.* Sala a fost neîncăpătoare, participând şi un mare număr de d-ni profesori.

D-l director Gâlcescu a felicitat la urmă, pe organizatori şi pe elevii care s'au produs, arătând succesul pe care l-au avut.

In curând, liceul nostru cu neprecupeţitul sprijin al Comitetului şcolar, va cinsti memoria mult regretatului *Tiberiu Popescu,* fost profesor şi director, printr'un bust din bronz, ce va fi aşezat în sala dela intrarea principală. Bustul este opera unui cunoscut sculptor—artist din Bucureşti.

Ziua de *24 Ianuarie* din anul acesta a fost sărbătorită într'un mod deosebit la liceul nostru. D-l profesor *C. Costescu* a vorbit despre *Unirea cea mare,* apoi corul liceului, condus de d-l prof. *R. Rădescu* şi orchestra condusă de d-l Gh. Grüllmeyer, au executat bucăţi alese.

Elevii Cârstea I., Mercioiu cl. VIII, Enescu cl. II A, Cosmulescu V. cl. I B. şi Moşneanu cl. I. B. au recitat poezii patriotice.

In ziua de 28 Ianuarie, a avut loc în sala de festivităţi a liceului nostru, comemorarea marelui *Rege, George al V-lea* al Angliei. D-l prof. *N. Andriescu* a vorbit despre personalitatea dispărutului.

O faptă bună.

D-l diriginte al clasei III B., în numele său şi al clasei, exprimă pe această cale, sentimente de admiraţie şi mulţumiri familiei Ion Micodin, deputat, din localitate, care a oferit un însemnat ajutor lunar elevului Harca Sebastian, din această clasă, elevul fiind cu desăvârşire sărac, dar foarte merituos.

Este o faptă care nu trebue trecută cu vederea.

Probleme rezolvate

Soluţia problemei Nr. 2 din numărul trecut al revistei

Se formează raportul următor:

$$\frac{4,5}{10,5}=\frac{45}{105}=\frac{3}{7}$$

Valoarea $\frac{3}{7}$ arată compoziţia amestecului: din 10 părţi aveam 3 părţi apă şi şapte părţi vin.

Persoana care a băut 1 dl=10 cl., a băut 3 cl., apă şi 7 cl. vin.

Au rezolvat bine problema elevii următori: *Oprea N. Gheorghe, Sgarbură Al. Alexandru, Udroiu Ioan, Drăgan C-tin, Popescu Virgil, Isac Pompiliu, Vintilescu Stelian,* din cl. III, *Lăzărescu C.,* cl. I A, *Tăşcău Gh.,* cl. III, *Pitea Gr. Const.,* cl. III A, *Mărculescu V. Al,* cl. I A. **E. M.**

Probleme de rezolvat.

Steaua cea mai strălucitoare din constelaţia „Carul mare“ are declinaţia $62^0\ 24'\ 14''$, iar oraşul Tg.-Jiu, are latitudinea geografică 45^0.

Să se găsească înălţimile acestei stele, faţă de orizontul Tg.-Jiului, în momentul trecerilor sale la meridianul locului. **E. Morţun**

„AMICUL TINERIMII"

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU", TÂRGU-JIU

Coperta revistei noastre din numărul de faţă a fost executată şi oferită de cunoscutul pictor gorjan, I. Keber, ale cărui opere de artă au fost de multe ori obiectul de admiraţie la expoziţiile de pictură din capitala ţării.

Amicul Tinerimii îi mulţumeşte călduros pentru sprijinul desinteresat ce i l-a dat.

Fotografiile care privesc interiorul liceului, au fost executate de elevul Bălănescu din clasa VII-a şi oferite revistei.

Noutăţi literare.

D. Stahiescu. Calistrat Hogaş (viaţa şi opera). Cartea Românească. 40 lei.

Cervantes. Don Chijote, traducere de A. Iacobescu. Editura Cugetarea, 130 lei.

S. Mehedinţi. Optimismul lui Eminescu, Edit. Universul, 20 lei.

A. Lascarov-Moldovanu, Romanul Furnicei, Ed. Cugetarea.

C. C. Jitianu. Cuvinte pentru ţara mea. Ed. C. Românească. 40 lei.

N. Davidescu. Roma — poeme. Ed. „Fundaţiei pentru literatură şi artă Regele Darol II".

C. Goga. Cântece din ţara mea. Versuri. Ed. „Gorjanul." 30 lei.

Jean Bart. Cartea Dunării. Edit. Ligei Navale Române. 60 lei.

Lucian Predescu. Istoria literaturii române. Ed. Socec. 80 lei.

M. Eminescu. Literatura populară, comentată de Murăraşu. Editura Clasicilor români Craiova.

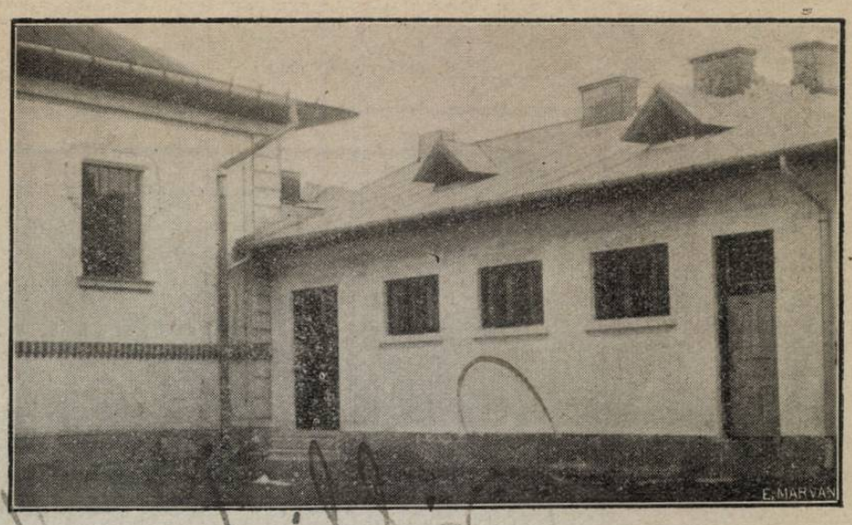

BAIA LICEULUI

Construcţie nouă, anexată Halei de gimnastică, cu o mare sală de duşuri, trei cabine cu cade şi un vestiar încăpător.

Instalaţia mecanică, maşinile şi o însemnată sumă de bani au fost aduse dela *Ministerul Sănătăţii* de domnul *Dr. N. Hasnaş,* deputat, căruia îi aducem cele mai vii mulţumiri pentru atenţia şi grija deosebită ce poartă şcoalei noastre.

S'a primit costul abonamentului la revistă dela următoarele persoane:

D-l prof. *Popescu Gruia,* Ploeşti; d-na prof. *Dudu Scarlat,* Bucureşti; Dr. *N. Hasnaş,* deputat, Tg.-Jiu; Ing. *M. Bălănescu,* Petroşani; Căpitan *Ion Mureşanu,* Ploeşti; Căpitan *V. Velican,* Tg.-Jiu; Farmacist *Titu Ivănoiu,* Tg.-Jiu; Sublt. *Demostene Iliuţă,* Sjbiu; d-l *Niculiţă Comşa,* Tg.-Jiu; dl-*Marin Iliuţă,* Turburea-Gorj; Cohorta de cercetaşi *C Brâncoveanu,* Corabia; d-l *Ion Ghiţă,* Băileşti-Dolj.

Elevnl *Ghidicescu* din clusa VIII-a, a colectat dela diferiţi prieteni, pentru revistă suma de lei 128.

Tuturor „Amicul tinerimii" le mulţumeşte şi aşteaptă şi dela cnilalţi primitori, costul abonamentului.

REDACŢIONALE

COMITETUL DE REDACŢIE AL REVISTEI ESTE FORMAT DIN PROFESORII LICEULUI «TUDOR VLADIMIRESCU» CORESPONDENŢA PRIVITOARE LA REDAŢIE SE VA TRIMITE PE ADRESA D-LUI **THEODOR GÂLCESCU**, DIRECTORUL LICEULUI

ADMINISTRAŢIVE

ABONAMENTUL LA REVISTĂ:
60 LEI PENTRU ELEVI;
100 LEI PENTRU PARTICULARI ŞI INSTITUŢII
COSTUL ABONAMENTULUI SE TRIMITE LA SECRETARIATUL LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU" TG.-JIU
ELEVII LICEULUI T. VLADIMIRESCU AU ACHITAT TOŢI ABONAMENTUL

„AMICUL TINERIMII"

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU", TÂRGU-JIU

— ANUL VIII, Nr. 4, FEBRUARIE 1936 —

D. Biblioteca Universitară

Iași

TIPOGRAFIA „NICU D. MILOȘESCU", TÂRGU-JIU

Biblioteca Universității Iași

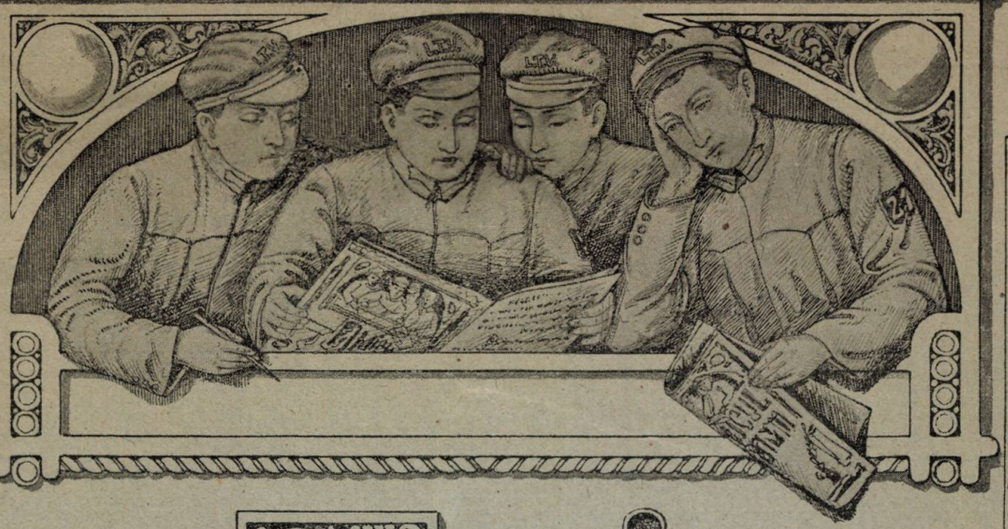

ALMANAHUL TINERIMII

ANUL VIII

NTUL 6.

SEMNEAZĂ: PROF. Dr. I. P.-VOITEȘTI, NEPOS ROMULI, ROMA M.-Tg.-Jiu, THEODOR GÂLCESCU, TITU CIOCĂNESCU, STELIAN STERESCU, ELLA FRUNZĂ, M. BRĂDEANU, M. I. ȘUFANĂ, CONST. VELICAN, ONIX, L. S. ș. a.

FONDATOR JIULIU MOISIL

APARE LUNAR

Redacția și Administrația LICEUL „TUDOR VLADIMIRESCU" TÂRGU-JIU

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU" T.JIU

I. Keber T. Jiu

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI
H14 8 MAI 1936

„AMICUL TINERIMII"

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU", TÂRGU-JIU

REDACŢIONALE

COMITETUL DE REDACŢIE AL REVISTEI ESTE FORMAT DIN PROFESORII LICEULUI «TUDOR VLADIMIRESCU». CORESPONDENŢA PRIVITOARE LA REDAŢIE SE VA TRIMITE PE ADRESA D-LUI **THEODOR GÂLCESCU**, DIRECTORUL LICEULUI.

ADMINISTRATIVE

ABONAMENTUL LA REVISTĂ:
60 LEI PENTRU ELEVI;
100 LEI PENTRU PARTICULARI ŞI INSTITUŢII.

COSTUL ABONAMENTULUI SE TRIMITE LA SECRETARIATUL LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU" TG.-JIU.

ELEVII LICEULUI T. VLADIMIRESCU AU ACHITAT TOŢI ABONAMENTUL.

ANUL VIII (serie nouă) 1936. APRILIE Nr. 6.

AMICUL TINERIMII

REVISTA «LICEULUI TUDOR VLADIMIRESCU» TG.-JIU

Fondator: IULIU MOISIL | Apare odată pe lună | Redacția și Administrația LICEUL »TUDOR VLADIMIRESCU« --- TÂRGU-JIU ---

DUPĂ VACANȚĂ

A trecut și vacanța Paștelor. Spre deosebire de celelalte vacanțe, aceasta ne pare totdeauna mai frumoasă, mai plăcută.

Marile simțiri ce trezesc inimile la amintirea vechilor povestiri creștine, cu jertfa sublimă a Mântuitorului, primăvara dulce care vine cu viață nouă, suflarea de aer proaspăt, duhul nou coborît peste întreaga fire, străbat sufletele tuturor—nu numai ale școlarilor—făcându-le să guste din plin încântarea supremă prilejuită de acest răstimp de repaos și recreare. De aici și părerea de rău mai mare, când s'a terminat ultima zi de vacanță.

Dar, *fugit irrevocabile tempus*, cum zice poetul Virgiliu, și la sfârșitul zilelor de odihnă, o întrebare legitimă se pune fiecărei minți conștiente de sine.

Cu ce m'am ales din vacanța care s'a dus ?

Pentru unii, cei mai mulți, acest timp de libertate este prilej de desfătare și îndestulare trupească. Numai ce-i auzi spunând că au petrecut bine în vacanță, fiindcă au mâncat, au băut și s'au distrat împărățește.

La aceștia, scopul vieții nu se prea deosebește de acela al tuturor animalelor care caută numai plăcerea.

Cine se gândește însă, la manifestările mai înalte ale sufletului, vacanța va fi și prilejul unor alte preocupări.

Asupra acestei categorii de muritori și asupra preocupărilor serioase din timpul vacanței să ne oprim puțin privirea.

Am spus că sunt mulți oameni, pentru care vacanța, în înțelesul general al cuvântului, este întâmplarea fericită a rezolvării unor petreceri burgheze, în care trupul trebue să se legene în hamacul îndestulării tuturor sensațiilor cu putință.

Față de chipurile buhăite de plăcere ale acestor mulți, alunecă timide și tăcute siluetele celor mai puțini.

Căci mai puțini oameni sunt acei care acordă noțiunii de vacanță, înțelesul serios, de «prilej de odihnă și înălțare".

Din lumea sufletelor lor frumoase, ei văd și cugetă asupra materiei ce se frământă pentru găsirea unei gândilări vremelnice, printr'o satisfacere organică.

Sunt acei puțini, filosofi ? Poate...

Dar care e păcatul lor, față de gâlgâirea plăcerilor din trupurile celorlalți ?

Pentru acești puțini, vacanța este odihnă mai întâi.

Odihna și liniștea sunt cele mai mari plăceri pe care le poți da unui trup obosit de muncă îndelungată.

Celula cea mai mică a corpului nostru își cere numai acest dar neînsemnat și folositor.

Primele rezultate fericite ale acestui dar pe care e recomandabil să le câștigăm odată cu vacanța, sunt *destinderea și împăcarea.*

Destinderea e organică, este sensația pe care o ai când ai descălțat o gheată care te strângea prea mult în timpul mersului.

Impăcarea e semnul unei destinderi sufletești. E un acces de bunătate mesianică.

Impăcarea însemnează topirea tuturor grijilor și resentimentelor chinuitoare, într'o mare tihnită de uitare temporală.

Înțelegem prin acestea, un armistițiu pe care îl facem cu propriile noastre gânduri și griji, în timpul căruia să ne putem pregăti forțele în vederea continuării luptei.

E un plus de câștig de care avem, în orice caz, nevoie.

Dar pacea asta binefăcătoare putem s'o mai desăvârșim încă.

E greu ?

Să urmăm.

Destinderea și împăcarea, ca mijloace de refacere, ne pot ajuta și mai mult, dacă le alăturăm o activitate sufletească favorabilă.

Să cugetăm în fața nesfârșirii universului, a formelor de viață, a obiceiurilor și chiar a slăbiciunii omenești.

Ne integrăm astfel, într'o sferă de spiritualitate aleasă care ne lărgește orizonturile de vedere și odihnește creerul prin înfrățirea cu divinitatea.

Ne vom alege cu observații mărunte și sclipitoare care ne-au scăpat din vedere în vacarmul muncii zilnice și cu aceste observații am câștiga și în experiența vieții de după vacanță.

Dar și inimei noastre îi putem rezerva ocazia unei trăiri alese și înălțătoare.

Căci, întradevăr, ce poate fi mai înalt și sfânt decât să-ți reverși în suflet întreaga armonie și frumusețe din natură și artă, unindu-ți-o cu încântarea ce a produs-o în ființa ta spirituală ?

Ce patimi mai pot clocoti în sufletul acesta, atât de slab în fața oricărei ispite, când trupul tău freamătă de sănătate și forțe nouă de muncă și când, în gândul tău curățit de răutăți, s'a scăldat o rază sfântă de frumos și dumnezeire ?

La care tînăr vom găsi acum, belșugul, după o vacanță, de pe urma căreia spunem toți că am profitat ?

Răspunsul rămâne să fie dat de fiecare școlar în sufletul căruia, sărbătorile au picurat un grăunte de înțelepciune și bunătate.

T. Gâlcescu

Tot începutul este greu.

(urmare).

„Descrierea răsăritului soarelui“, astfel era titlul ce ni se dictase, în luna lui Mai, pe când eram în clasa IV-a. In adevăr, lucrarea nu era în clasă, ci ni se dedea să o lucrăm acasă şi trebuia să o dăm în patruspre-zece zile. Aveam deci, timp deajuns să ne gândim asupra subiectului, căci ne era cam puţin cunoscut. In adevăr, ştiam şi noi, că soarele apare la răsăritul orizontului „ca un glob de aur“, că „Regele luminei“ este însoţit de zorii purpurii, — şi cu astea se cam isprăvea ştiinţa noastră, căci aproape niciunul din clasă n'avusese norocul să vadă cum răsare în adevăr, soarele, căci fiecăruia din noi îi plăcea să doarmă sdravăn până pela şapte ore, când soarele era sus de tot pe orizont.

„Ştii ce, Rică!“ — zisei eu prietenului meu cel mai bun, ca să putem face lucrarea noastră cum se cade, trebue să privim odată cu ochii noştri răsăritul soarelui. Deaceea, propun ca Duminecă, să ne sculăm de cu noapte şi să ne suim pe „Dealul Târgului“ de lângă oraş. Ajunşi în vârful lui, înainte de a răsări, vom avea negreşit o priveliştе din cele mai măreţe ale acestui fenomen al naturii».

Rică, băiat deştept, pricepu la moment, marele folos al propunerii mele şi astfel convenirăm să ne sculăm Duminecă, la trei ore dimineaţa, pentru ca să fim îndată după patru, în vârful dealului. Convenisem ca eu să mă scol mai de vreme, să trec pe la dînsul şi ca să se trezească, să arunc cu petricele în fereastra odăii lui. La acest semnal, Rică se va scula repede, se va da jos şi vom pleca spre Dealul Târgului.

Planul îl făcusem minunat, dar la un lucru nu ne gândisem: cine mă va trezi pe mine, Somnilă personificat ce eram. Aceasta a şi fost cauza că planul aşa de frumos gândit, a dat naufragiu. Dimineaţa, când sării ca ars din pat, în conştiinţa că am să împlinesc ceva extraordinar, ceasornicul bătea ora şase şi soarele îmi râdea în faţă, bătându-şi par'că joc de mine.

Nici Rică n'a fost mai norocos, după cum îmi mărturisi după o oră în urmă

—«Ştii ce Rică» — zisei eu — „trebue să rugăm pe cineva ca să ne trezească la timp, căci almintrelea o păţim cu teza noastră“.

— «Bine, aşa e» — aprobă Rică — «dar cine să fie amatorul, care să-şi lase somnul şi odihna şi să ne scoată pe noi somnoroşii din plapoma cea caldă ?»

— «Eu aş şti numai unul»—răspunsei eu— „şi acest unul nu poate fi altul decât sergentul de noapte din strada noastră“.

— „Admirabilă idee“, consimţi Rică— în adevăr, el este singurul salvator al nostru, haide să-l rugăm să ne vie în ajutor şi să-i făgăduim un bun bacşiş“.

—„Dar, uite, Rică, un lucru ni se pune iarăşi în drum. Eu dorm în etajul al doilea şi tu în al treilea ; ei, cum să ne trezească sergentul“ ?

„Găsesc eu ac şi pentru cojocul acesta“, răspunde Rică repede. „Leagă-ţi o sfoară cu un capăt de un picior şi lasă celălalt capăt prin fereastră până jos în stradă, aşa că sergentul să-l poată ajunge. Când o trage, o să simţi smâncitura şi te-i trezi !“.

— „Excelentă idee ! “, strigai eu. „O astfel de idee n'ar fi putut eşi nici din capul lui Odiseu, iscoditorul Calului Troiei. Aşa am să fac şi nu mă mai îndoiesc că, dimineaţa o să fim la timp în picioare şi astfel planul nostru va reuşi perfect“.

Planul, după cum vedeţi, a fost foarte bun, dar fiindcă Rică era un flecar şi o gură spartă fără pereche, nu şi-a putut ţinea gura, ci numai decât, a trădat minunatul nostru plan unui alt conşcolar al nostru.

Eu, în adevăr, după cum ni-a fost vorba, când m'am culcat seara pela zece, după ce lăsasem sfoara, mi-am legat-o de picior şi stam liniştit în pat gândindu-mă cu plăcere la răsăritul soarelui de mâine. Unii dintre camarazii noştri însă, aflând de istoria cu sfoara — răspândită de Rică-Gură-spartă — veniră în dreptul casei, târziu, noaptea şi trăgând, rupseră sfoară luând-o cu ei şi fugind veseli că au făcut un lucru rău. Eu, însă, nu simţii nimic şi dormii bine, chiar foarte bine, aşa că mă trezii tocmai la orele 7, pe când soarele iarăşi îmi zâmbea batjocoritor în faţă.

Pela orele 8, i-am tras lui Rică o sdravănă lecţie pentru limbuţia lui, care a fost cauza nereuşitei frumosului nostru plan. In adevăr, Rică a regretat din tot sufletul greşala ce făcuse şi încercă să mă liniştească în supărarea mea, zicându-mi: „Dragă Nicule, nu m'aş fi gândit niciodată ca prietenii noştri să-şi bată astfel joc de noi. Iţi făgăduesc, că, de azi înainte, voiu pune pază gurii mele, şi te rog să mă ierţi de prostia ce am făcut“.

—„Ştii ce Rică ?“, răspunsei eu, luând un ton împăciuitor, — „noi n'o să avem niciodată fericirea să vedem răsărirea soarelui, dacă nu vom proceda altfel. Iată că mai sunt încă opt zile până la darea lucrării şi este timpul să începem a o scrie. Trebue să chibzuim astfel ca să nu mi se zădărnicească planul. Trebue să mergem înainte pe calea proectată. Ascultă-mă dar, la ce m'am gândit. Noi avem o lăptăreasă, care ne aduce lapte în fiecare dimineaţă. Femeia locuieşte într'o casă aproape de vârful Dealului Târgului. Am fost eu de câteva ori pe acolo şi m'a primit foarte bine ; mi-a dat să beau lapte proaspăt, mere şi pere şi câte alte bunătăţi. Mâine e Sâmbătă. Să mergem mâine seară la dânsa, să dormim acolo, desigur că ne va da voe. Tu ştii, că ţăranii se scoală când cântă cocoşii, mai ales Dumineca, când vor să meargă şi la biserică. Veta — aşa se numeşte lăptăreasa — ne va trezi denoapte şi aşa vom avea norocul să vedem răsăritul soarelui“.

Rică a rămas încântat de acest mare şi genial plan al meu.

—„Ce idei minunate mai ies din creerii tăi, dragă Nicule“, — exclamă Rică entusiasmat. „A face o excursie prin pădure, a petrece noaptea într'o casă ţărănească şi apoi, în zorii zilei să urcăm dealul stâncos, acestea îmi amintesc nişte aventuri, despre cari au citit într'o carte despre Africa Centrală“.

—«Ei bine», — răspunsei eu — «deseară, îndată după ora şase, o luăm la drum şi fiindcă sunt sigur că lăptăreasa este o femeie bună, ne va aştepta cu lapte cald şi cu o admirabilă mămăliguţă, nici nu mai trebue să cinăm acasă, aşa că timpul ce l-am pierde cu cina, l-am câştiga în drum. Eu trec pe la tine şi tu să fii gata“.

Vesel şi cu obrăjorii bujori, Rică făgădui sus şi tare că va fi gata.

Mama mea, după ce i-am spus frumosul nostru plan şi după ce am încredinţat-o că ne vom purta bine, am convins-o să-mi dea voe să plec şi pe deasupra, mi-a mai dat şi ceva gologani să-i dau lăptăresei drept mulţumită pentru oboseala ei.

* * *

Nepos Romuli. (Va urma).

PAGINA ȘTIINȚIFICĂ

CE SE POATE CETI PE O HARTA A FUNDULUI MARII NEGRE

de Prof. Dr. I. P.-Voiteşti.

II. EVOLUȚIA GEOLOGICĂ A MĂRII NEGRE.

Sunt o seamă de geologi cari cred că Marea Neagră reprezintă o rămăşiţă directă a apelor mărilor geologice mai vechi, ca Marea Sarmatică, care de exemplu, în Miocenul superior acoperea nu numai întreaga întindere a pământului românesc, cu excepţia regiunii muntoase, dar de aci se întindea spre Apus până la Viena, iar spre răsărit până în centrul Asiei.

Desigur că din cauza veşnicei sale circulaţii în natură, apa de la suprafaţa pământului, cu mici pierderi şi adaosuri, este aceeaşi de la începutul fazei oceanice a globului, dar cum nu putem spune că un individ nou născut nu constitue, din momentul naşterii sale, o individualitate aparte de părinţii care i-au dat naştere, tot aşa nu putem admite nici pentru Marea Neagră că individualitatea ei să fie confundată cu aceea a mărilor geologice mai vechi, chiar dacă în această individualitate se cuprind şi unele părţi din apele acestor mări mai vechi.

După noi, Marea Neagră constituiă în vremea Pliocenului, un lac intern cu o suprafaţă foarte redusă, aşezat în regiunea de mijloc a uscatului care lega pe aceste vremuri Dobrogea, Prebalcanii şi Sudul Basarabiei de uscatul asiatic. Apele dulci ale acestui lac puţin adânc şi cu o suprafaţă care nu trecea cu mult de limitele zonei sale actuale cuprinse sub 1000 m. adâncime, n'avea după noi, pe atunci nici-o legătură nici cu Marea Caspică, care, pe vremea aceea, era înglobată în apele Mării Pliocenice, care, din Câmpia Română, se întindea peste Sudul Moldovei, Basarabiei şi Rusiei, până în regiunea M. Caspice actuale, nici cu M. Mediterană. El constituiá deci, pe atunci un simplu lac continental, cu adâncimi ce nu treceau de 1000 m., în care, desigur, se scurgeau apele dulci ale uscatului din jur: Dobrogea, Prebalcani, Basarabia, Rusia şi Asia Mică şi în care, poate că se găseau cuprinse şi îndulcite şi o parte din resturile Mării Sarmatice de odinioară.

Apele acestui lac nu reprezentau însă Marea Neagră de cât, poate, în embrion, ca să zicem aşa, că Marea Neagră nu se individualizează ca mare decât cu începutul Cuaternarului vechiu, când, cum o să vedem, regiunea ocupată de apele sale azi, se scufundă cu peste 1000 m., ca o consecinţă de echilibrare isostasică a masselor regiunilor carpatice, care se ridică în bloc cu ceva peste 1000 m. deasupra nivelului mărilor actuale.

Din timpul acestei scufundări datează şi legăturile Mării Negre cu Marea Egee şi apoi cu timpul şi cu Mediterana, dealungul unor văi vechi ajunse prin această scufundare sub nivelul mării, şi tot atunci se distruge şi vechea faună de apă dulce a lacului de la nivelul apelor sărate în jos.

Cum vedem, situaţia geografică a regiunilor româneşti la începutul Cuaternarului era următoarea: Regiunile Carpatice româneşti cu munţii, dealurile şi Platoul Moldo-basarabean cu o mare parte din Oltenia — până la sud de Craiova şi cu basinul Transilvaniei cu Munţii Apuseni, formau un mare bloc de uscat carpatin, înalt şi legat de restul Carpaţilor; udat, spre West de Munţii Apuseni, de lacul Panonic din regiunea Tisei şi Dunării mijlocii, iar spre Sud, de apele lacurilor şi mlaştinilor din Câmpia Română şi Sudul Basarabiei. Aceste două mari lacuri: cel Panonic şi acela al Câmpiei Române, în care se vărsau toate râurile carpatice, la început, nu comunicau între ele; această legătură a a luat naştere numai mai târziu, în Cuaternarul nou, pe cale de captare, între afluenţii văii Cerna ale cărei ape veneau dinspre Nord, din Carpaţi şi se vărsau pe la Porţile de Fier, în lacul şi mlaştinele din sudul Olteniei, şi între afluenţii văii Porecka, ale cărei ape veneau de la Sud, din Balcani, şi se vărsau spre West, pe la Sviniţa — Bârzeasca, în lacul Panonic. Ţin să adaug că scurgerile acestor ape în zona de legătură dintre Carparţi şi Balcani, ca şi captarea lacului Panonic de către apele Câmpiei Române, a fost mult uşurată de prezenţa unor vechi basine miocenice, cu roce moi şi uşor de ros şi mai ales de marele sinclinal de calcare jurasice, puternic fizurate prin încleştare, din regiunea Cerna-Cazane, unde a avut loc propriu zis şi captarea. Inversiunea apelor văii Porecka în spre Est, şi cu ea şi scurgerea lacului Panonic în acela al Câmpiei Române, prin regiunea actualului defileu al Dunării, se datoreşte în prima linie, situaţiei mai joase a lacurilor din Câmpia Română, care au mijlocit Cernei şi afluenţilor ei o putere de eroziune mai mare şi deci, şi captarea, prin apa Porecka, a lacului Panonic. De altfel,tot pe aceeaşi vreme şi Lotrul, ce se scurgea spre Sud în lacul Câmpiei Române, captează în defileul Oltului apele Lotrişorului, care se duceau spre Nord, în lacul Câmpiei Făgăraşului, formând astfel Oltul cu scurgerea sudică, care la rândul său, în Perişani, captează apele lacului Ţării Bârsei şi, în prelungire, pe acelea ale lacurilor din Trei Scaune şi Ciuc, prelungind astfel Oltul până în spatele masivului Hăgimaşului din Carpaţii Orientali. (va urma)

Cristos a înviat!

Bat clopotele trist. In aer
Pluteşte tainic svon de sărbătoare..
Străvechiul timpului — de veacuri — caer,
Ne toarce basm pios, cu 'nţiorare...

....Ne povesteşte slova sfântă — ea —
Că s'a sfârşit pe cruce suspinând
— Spre mântuirea omenirei rea —
Un blând nazarinean, cu suflet blând...

Cutremuratu-s'a un neam întunecat
Când Tatăl Sfânt, mâhnit peste măsură,
Cu fulgerul mânii — a despicat
Păgânul templu, de păgână ură...

. . . . . .

Cristos a înviat din morţi, călcând
A morţei grea poruncă, cu putere
Şi lanţurile firei sfărâmând
Ne chiamă blând la El, spre mângâere..

Ella Frunză

Imormântarea la Parşi.

Parşii sunt descendenţii vechilor Perşi, emigraţi în India, din cauza persecuţiunilor religioase din partea Musulmanilor. Locuesc în oraşul Bombay, în număr de vreo 100 de mii. Se ocupă cu comerţul şi formează clasa cea mai bogată şi cea mai de elită a oraşului.

Din cauza priceperii lor de a mânui comerţul, li se mai spune şi *„Armenii Indiei“*.

Ei sunt aderenţi ai *„parsismului“* vechea religie a Perşilor, întemeiată de *Zoroastru* care admite două principii *: Ormuz* (binele) şi *Ahriman* (răul).

După această religie, materia—deci şi trupul omului mort—este dela cel rău, adică plămădită de Ahriman, pentru aceasta, nimic nu se aseamănă cu groaza pe care o au Parşii faţă de un cadavru omenesc. O atingere de un corp mort este o murdărie ce nu se poate spăla niciodată.

Dar această groază de cadavre, trebuia împăcată cu nevoia de a-şi îngriji morţii—scumpi fiecăruia.

In pământ, nu-i puteau îngropa, fiindcă în opera lui Zoroastru, este un verset care spune că *„pământul, mama noastră, să nu fie niciodată murdărit“ ;* deasemenea, focului nu-i puteau da, deoarece el este sacru ca mijloc de luptă a lui Ormuz contra lui Ahriman; şi nici apei nu-i puteau încredinţa, fiind şi ea de asemenea sacră.

Şi atunci, ca să-i treacă în lumea cea eternă fără a murdări aceste trei elemente sacre, îl încredinţează vulturilor, expunându-i în *„turnul tăcerii“*.

Acest *„turn al liniştei eterne“* este deci, un fel de cimitir sau mai bine zis un mormânt comun pentru aceşti credincioşi ai lui Zoroastru.

Are forma unui foarte mare rezervor de gaz, de formă cilindrică, descoperit în partea de sus. Zidurile rotunde sunt făcute din piatră şi înalte de câţiva metri. Înăuntru este pardosit cu 3 rânduri de lespezi granitice, care-şi micşorează lăţimea către mijlocul turnului.

Pe cele mai mari de jos, sunt aşezate cadavrele bărbaţilor, pe cele dela mijloc, ale femeilor, iar pe cele mai mici, deasupra, ale copiilor.

Fiecare rând de lespezi este scobit în aşa fel ca să formeze mici canale, care se îndreaptă către un fel de puţ aşezat în mijlocul turnului şi care au menirea să conducă spre puţ materiile lichide ale morţilor.

Când cineva este pe moarte, mai întâiu este spălat, apoi îmbrăcat în haine curate. Preotul care este de faţă, ca să aducă oarecare mângâere muribundului, îi citeşte la căpătâiu următoarea rugăciune scoasă din Zend-Avesta :

„Să-ţi ierte Prea Inaltul greşelile făptuite împotriva voinţei sale, poruncilor şi adevăratei religiuni a lui Zoroastru !

Să-ţi dea Domnul un loc bun în lumea în care ai să intri şi să i fie milă de tine !“.

Când Parsul a murit, cadavrul este pus pe o targă şi dus la cimitir, adică la *„Turnul tăcerii“*. Acolo i se descopere faţa pentru ca rudele şi prietenii să i-o poată privi pentru cea din urmă oară. Odată făcută aceasta, corpul e părăsit vulturilor. Sutele de vulturi care stau pe zidul turnului sau prin arborii vecini, se reped asupra mortului cu pliscurile deschise şi cu ghiarele întinse şi în câteva minute îşi îndeplinesc „datoria lor sfântă“, trecând pe răposat în *„lumea eternă“*.

După ce vulturii şi-au sfârşit opera, oasele repede uscate de soarele cel arzător, sunt aruncate unele peste altele în puţul din mijloc, amestecându-se într'o deplină egalitate, cele ale bogaţilor cu cele ale săracilor.

Titu Ciocănescu, profesor

IN DEAL

De-o lumină argintie
E plin văzduhul scânteios ;
Plutesc miresme şi prin vie
Pătrunsu-te-ai de tămâios.

Sub cer e numai bucurie,
Pe jos iubire, voioşie
In aer cald, o ciocârlie
S'avântă sprintenă, zurlie.

Şi pivniţa bătrână, mută,
Acum nu pare mohorîtă ;
O umbră stranie, ciudată,
Sub vârf de deal, în zări uitată.

. . . . . .

O clipă... gândul dus în lume
Se 'ntoarce iarăşi către sat :
De el se leagă lucruri bune,
Pe care ,aproape le-am uitat.

Ascuns în haina mea de chinuri
Ascult o doină din caval,
O doină lungă, cu suspinuri,
Amurgul sue către deal...

Mircea Brădeanu

Numărul graiurilor pe pământ

Filologul englez Williamson, pe baza unor date demne de încredere şi cu ajutorul a o serie de colaboratori, a găsit că *pe pământ oamenii vorbesc 2796 graiuri* Din acestea, un număr de 860 sunt considerate de filologul englez ca graiuri principale împărţite astfel pe glob: 48 în Europa, 153 în Asia, 118 in Africa, 424 în America şi 117 în Australia şi insulele din Oceanul Pacific. Profesorul Wiliamson afirmă că numărul graiurilor vii scade, fiindcă limba naţiunilor mici se asimilează în structura graiurilor întîlnse. După toate socotelile lui Williamson, în fiecare an dispar 3 graiuri exotice, Iar în viitor se crede că dispariţia aceasta va fi şi mai repede. (Ceps).

z. u.

CURIOZITĂŢI

Apa sărată, la o temperatură de 12° C. sub zero, se încălzeşte până la 0° dacă aruncăm în ea bucăţi de ghiaţă.

*

Brutarii germani au descoperit că pâinea poate fi păstrată proaspătă timp îndelungat, dacă este ţinută în ghiaţă «uscată».

*

Massa totală a insectelor de pe glob cântăreşte cu 150 miliarde de kilograme mai mult decât numărul total al oamenilor de pe pământ.

FIŢI IERTATORI!

Să vă povestesc acum un fapt ce s'a petrecut nu de mult într'un pension de fete la Bucureşti şi de la care să luaţi aminte, ca să ştiţi să nu învinovăţiţi pe nimeni, până ce nu vă veţi convinge că e vinovat.

Pensionul avea o curte frumos pavată, nu prea mare, dar totuşi ajungea ca fetele să se poată juca şi plimba, când erau în recreaţie.

Ele se împărţeau în grupuri şi se jucau în multe feluri; cele mari discutau sau se plimbau, cele mijlocii şi cele mici alergau una după alta.

Intr'un colţ, erau patru fete care săreau pe sfoară. Ele se numeau Florica, Puia, Nina şi Zoe şi-şi găsiseră acel loc, ca să nu supere pe nimeni. In jurul lor, veniseră o mulţime de fete, ca să privească.

Intre ele, era şi Aurica, o nouă venită în pension; nu era o fată sburdalnică, ci tăcută din firea ei şi nu-şi făcuse nici-o prietenă. Florica fugea de ea şi n'o putea suferi de loc.

Intr'o zi, Florica cu cele trei prietene se jucase ca de obicei cu sfoara şi Aurica sta şi le privea. Când a sunat clopoţelul, fetele s'au grăbit să intre în clasă şi trecând prin sala de mâncare, Florica pusese sfoara ca de obicei, într'o cutie aşezată într'un colţ.

A doua zi, sfoara nu mai era la locul ei. Florica o căutase în toate părţile, întrebase pe toate colegele pe profesoare chiar şi pe D-na Directoare, care, la rândul ei, a pus să se caute în toate locurile, dar sfoara a fost cu neputinţă de găsit.

— Mi-a furat-o, zicea Florica către fete, când văzu că nu e chip a se găsi.

— Mi-a furat-o ea!

— Cine? întrebară încremenite Puia, Nina şi Zoe.

— Aurica!

— Aurica?!!, imposibil, exlamă Puia.

— Cine ştie! murmură Nina... eu nu prea am încredere în fata aceea, care veşnic stă tăcută şi singură...

— Ne observa mereu când ne jucam şi par'că ar fi dorit să aibe şi ea o sfoară ca a ta, urmă Nina.

— Nici nu mă îndoesc că este aşa cum am spus, reluă Florica.

— Dar ce ziceţi, ce ziceţi voi, oare? exclamă Zoe supărată. Să bănuiţi pe Aurica! Se poate acest lucru? Ea n'are nevoe să fure, căci ori şi când îşi poate cumpăra... nu, nu se poate!

— Şi atunci, de ce stă veşnic să ne privească când noi ne jucăm?

— Poate că se va fi aşteptat s'o chemăm să se joace şi ea cu noi! Sau se distra privindu-ne. Deaceea, eu nu cred că o fată bine educată ca Aurica, poate să facă o faptă urîtă ca aceea de care voi o învinovăţiţi.

— la ascultaţi pe apărător, murmură Florica supărată, şi cum tocmai în acel moment, Aurica trecea alături, ea zise cu o voce tare şi intenţionat: sfoara mi-a fost furată fără îndoială, dar vai de acela pe care îl voiu prinde că se va juca cu lucrul meu!

Aurica şi-a întors capul spre Florica, care o privea şi s'a roşit toată, dar nu pentru că avea vre-o remuşcare a conştiinţei sale care era curată, ci pentru durerea de a fi bănuită pe nedrept de hoţie!

Trecuseră câteva zile, fără ca sfoara să se fi găsit; Florica nădăjduise că mama ei să-i aducă una, dar încă nu sosise nimic.

Intr'o Duminecă, sosi şi Doamna Pătraşcu să-şi vadă copila şi într'adevăr adusese şi o sfoară frumoasă cu mai multe culori şi acum cele patru prietene se jucau din nou în curte sărind pe sfoară. Dar cu toată bucuria ce o avea, Florica nu putuse uita pierderea celei dintâi sfoare şi bănuiala ei era tot asupra Auricăi.

Peste puţin timp, cele patru fete obosite, se lăsaseră de joc şi puseseră sfoara făcută colac la rădăcina unui pom, şi'apoi se aşezaseră puţin mai departe, dar tot cu ochii la sfoară.

Când, din tufişul de alături, scoate capul căţelusul grădinarului, se apropie încet de sfoară, o ia în gură şi fuge cu ea!

Fetele alergară după el, intrară în grădina cu legume şi văzură căţelusul intrând într'o colibă, intrară şi ele.

Şi ce văzură? Câinele obosit sta într'un colţ culcat, alături de două sfori, acea furată sub ochii lor şi cealaltă dispărută de atâtea zile.

— Iată, iată adevăratul hoţ, exclamă Zoe triumfătoare arătând câinele.

Florica şi celelalte două fete priveau tăcute şi mirate câinele.

— Şi acum.... ce facem? întrebă în fine, Florica. Aurica de sigur ştie că noi am bănuit-o că ea era hoaţa.

— li vom cere iertare. Dacă am avut curajul de a face răul de ce să nu avem şi pe acela de a vindeca acest rău, răspunse Zoe. Aurica e o fată bună şi ne va ierta.

— Şi apoi se va juca mereu cu noi, adoagă Florica! Şi cele patru fele alergară să găsească pe Aurica, pentru a-i cere iertare şi pentru a o ruga să ia parte la jocurile lor.

Morala: *Hoţul cu un păcat şi păgubaşul cu o mie!*

Roma—Tg.-Jiu

Şezătoarea clasei VII-a.

In ajunul lui 1 Aprilie a. c., elevii clasei aVII-a a liceului nostru au reuşit să nu ne... păcălească.

Şezătoarea a fost deschisă de d-l profesor *Stelian Sterescu*. S'a remarcat dizertaţia elevului *C. Velican* despre „Religie şi Ştiinţă", prezentată destul de serios şi atrăgător, apoi, lecturi bine interpretate de către elevii *Sulea* şi *Bălănescu*. Elevii *Răgălie, Săftoiu, Păunescu* şi *Gică*, deşi au fost trecuţi în program cu recitări, ei totuşi, au citit poeziile respective. Elevul *Gică* s'a distins.

Partea muzicală a fost fără reproş.

Elevul *Homescu* a cântat izbutit o baladă românească, iar elevii *Păunescu, Velican* şi *Nemetz* au fost la înălţime.

Nemetz U. din cl. IV-a s'a dovedit un virtuos pianist.

D-l profesor *Sterescu* a încheiat şezătoarea, făcând observaţiile trebuitoare şi meritate.

Cronicar

Jurămintele pe glob.

Toţi ştiu cum se depune jurământul în faţa autorităţilor noastre.

E interesant de urmărit ce aspect ia această depunere a jurământului în diferite colţuri ale globului.

In Anglia, de pildă, se sărută Biblia. Dar dacă cel interesat refuză să facă acest act, i se cere o declaraţie solemnă, pe cuvânt de onoare.

Chinezii depun jurământul sucind gâtul unei găini şi rostind cuvintele:

— „Dacă nu spun adevărul, să mă pedepsească zeii aşa cum am pedepsit această pasăre!"

Siamezii au o formulă pitorească:

— „Dacă mor, să fiu aruncat în purgatoriul lui Buda, silit să trec prin flăcări şi să le sting aducând apă într'un paner de trestie!"

In sfârşit, în Anam, martorul se apropie de un ghem de sfoară şi strigă:

— „Dacă sunt mincinoase cuvintele mele, să fiu spânzurat cu această sfoară!"

U.

PASĂREA ALBĂ

— BASM —

Printre credinţele poporului nostru, umblă şi povestea că fiecare biserică adăposteşte, într'una din turlele ei, o pasăre cu pene albe, care ar însemna oarecum binecuvântarea Celui drept, asupra acelei biserici şi pe care oamenii o numesc „pasărea albă".

Ia să-ţi povestesc eu, iubite cetitor, un basm de toată frumuseţea, pe care l-am auzit, în legătură cu această „pasăre albă":

Se zice că, pe vremurile de demult, trăia un împărat puternic, cu împărăteasa lui şi trei feciori mândri.

Feciorul cel mai mare se numea Florin şi să fi avut vre-o 25 de ani. Mezinului îi zicea Călin şi avea vre-o 21 de ani. Cel mai mic fecior nu împlinise 20 de ani şi era de-o frumuseţe uimitoare. Şt mai era şi năzdrăvan feciorul cel mic — spune basmul — iar numele lui era Mirel.

Nume frumos, Mirel. Impăratul şi împărăteasa îl pierdeau din ochi de drag ce le era; încât ceilalţi doi fraţi mai mari începuseră să-l cam pismuiască în gândul lor.

Se făcuse vremea că împăratul începuse să cam îmbătrânească şi gândindu-se că şi el, ca orice muritor, va fi făcut ceva păcate în viaţa asta pământească, hotărî să clădească o biserică mare şi frumoasă, pentru iertarea păcatelor şi pomenirea numelui lui. Pe vremea aceea, credinţa era curată şi frica de Dumnezeu mare, în cugetele oamenilor.

Dă, dar, poruncă împăratul şi într'un loc ridicat, de unde se vedea până departe în zare, meşteri renumiţi s'aştern pe lucru şi în câteva zile, biserica eşise pe jumătate, ca din pământ.

Se 'ntâmplă însă, că, dela o vreme, tot ce lucrau meşterii ziua, noaptea se dărâma şi lucrul tot pe loc stetea.

Mare mirare în sufletele oamenilor şi mai ales în sufletul împăratului, până când împărăteasa visă într'o noapte că un glas necunoscut îi spunea din aer, să aducă întâi „pasărea albă" că numai atunci Dumnezeu va binecuvânta locul şi abia atunci, zidurile nu se vor mai dărâma.

A doua zi, împărăteasa se grăbi să împărtăşească visul ei împăratului şi împăratul, la rândul lui, cheamă în grabă pe cei trei feciori ai săi, cărora, după ce le spuse visul mamei lor, le zise:

— Copiii mei, ca să pot să închei cu bine bătrâneţele mele, în faţa lui Dumnezeu şi a cugetului meu, trebue să termin această biserică, cu orice preţ şi trudă, care le va cere clădirea acestui lăcaş.

Mergeţi dar în trei părţi ale lumii să-mi găsiţi şi să-mi aduceţi „pasărea albă" şi aceluia care va aduce la îndeplinire dorinţa aceasta a lui Dumnezeu şi-a mea, îi voi dărui împărăţia mea cea întinsă.

Toţi trei copiii jurară că vor pleca s'o caute.

Sărutară apoi pe rând mâna mamei şi tatălui lor şi se duseră să se pregătească de călătorie.

Plecară apoi, într'o dimineaţă mândră de primăvară, Florin, Călin şi Mirel. Pe drum, cei doi fraţi mai mari, Florin şi Călin, priveau oarecum batjocoritor pe frăţiorul lor mai mic, dar Mirel, deşi le înţelesese gândurile, nu zicea nimic. In sufletul lui ardea dorinţa de a fi de ajutor părinţilor lui.

Merseră cei trei fraţi «cale lungă să le-ajungă», până când se aflară la marginea împărăţiei tatălui lor şi aci, la o răscruce, îşi jurară unul altuia, ca acela care s'o întoarce mai întâi, acela să-i caute şi pe ceilalţi doi, să se întoarcă acasă împreună. Işi scoaseră apoi fiecare câte un inel din deget şi le îngropară sub o piatră mai mare dela acea răscruce şi apoi plecară fiecare pe câte un drum deosebit.

Şi acum, să lăsăm pe ceilalţi doi fraţi mai vârstnici în drumul lor şi să mergem cu gândul alături de dragul de Mirel ca să-i vedem faptele.

Precum vă spusesem, fiecare din fraţi îşi luară altă cale de drum. Mirel o porni încetişor şi încrezător pe o potecuţă mică, trăgând de frâu, după el, un cal care era numai argint viu, aşa juca, de parc'ar fi voit să sboare. Pasă-mi-te, nu era calul acesta ca toţi caii, dar... o să vedem noi.

Trecu lunci şi văi şi dealuri Mirel şi pe toţi îi întreba, că unde se află «pasărea albă»? Dar nimeni nu-i putea răspunde.

Ajunse feciorul cel mic de împărat, după zile şi nopţi de căutare zadarnică, la porţile unui castel cu totul şi cu totul de fier, aşezat în luminişul unei păduri străvechi.

Abia intrase Mirel pe poartă şi hait, deodată, se pomeni în faţa smeoaicei — vezi, măre, aci îşi avea lăcaşul Smeul Pădurilor — şi fiindcă Smeul nu era acasă, băiatul povesti pe îndelete Smeoaicei, tot păsul lui, cerând găzduire pentru noapte.

Auzind că e vorba de o biserică, Smeoaica nu-i făcu nimic, dar pentru găzduire nu-l putu primi, pentrucă Smeul l-ar fi mâncat.

Dar când să plece băiatul, Smeoaica se gândi la puterile ei smeeşti şi suflă odată asupra lui Mirel că acesta se prefăcu în muscă şi îl duse astfel, chiar în camera lor de dormit.

Seara, când veni Smeul încruntat şi obosit, Smeoaica îl primi cu bucurie şi între altele îl întrebă:

— Bărbate, tu n'ai auzit de „pasărea albă"?

— Ba o am chiar eu, femee,—într'o colivie—dar de unde această întrebare?

Apoi, Smeul începu să adulmece mai încruntat prin odaie.

— Hm, mi se pare că miroase a carne de om pe aici.

Smeoaica n'avu încotro şi prefăcu pe Mirel iar în om şi băiatul spuse şi Smeului dorul care-l mâna prin meleagurile acelea. Auzind şi Smeul că e vorba de o biserică, nu-i făcu tânărului nimic şi-i promise că-i vor da «pasărea albă», dacă Mirel îi va aduce dela smeul vecin, un buzdugan fermecat, cu care puteai, dintr'o învârtitură, să ucizi o armată numeroasă, cât frunza şi iarba.

Băiatul plecă spre castelul de oţel, în care locuia smeul cel cu buzduganul fermecat.

In drum, se întâlni cu un lup care abia îşi târa o labă însângerată. Lupul (vezi, pe vremea aceea şi animalele vorbeau) rugă pe tânăr:

— Indură-te, omule, de durerea mea şi leagă-mă şi pe mine la picior, că ţi-oiu face şi eu vre-un bine.

Băiatul nu mai stătu pe gânduri şi îndeplini rugămintea lupului. Acesta îi mulţumi şi plecă într'o parte, iar feciorul de împărat în altă parte.

Nu mai merse mult Mirel şi la marginea unui lac întins văzu, pe mal, un chit (un peşte mare de tot) sbătându-se în zadar să sară iar în apă. Mirel împinse din răsputeri şi chitul se rostogoli în apă, cu puţin înainte de a-şi da duhul. Aşa că nu mai contenea cu mulţumirea, promiţându-i şi acesta ajutorul lui, când va avea nevoie băiatul de el. Pe când Mirel urca un munte mare, ca să ajungă însfârşit la locuinţa de oţel, unde locuia smeul duhurilor, găsi, sbătându-se lângă o stâncă, un vultur uriaş, care

sângera la o aripă. Vulturul îl rugă îndurerat să nu-l lase şi băiatul, surâzător, se opri niţel şi legă rana vulturului, care-i mulţumi cu lacrimi în ochi.

Insfârşit, ajunse la Smeu. Acesta îl cercetă încruntat, dar auzind că e vorba de o biserică, nu-i făcu lui Mirel nimic, însă îi spuse că nu i dă buzduganul, dacă Mirel nu va răpi şi nu-i va aduce pe Mândra, fiica Smeului cu castelul de aramă.

Mirel promise c'o va răpi şi porni ca gândul, pe calul lui cel alb cu douăsprezece aripi. Smeul acesta nu locuia prea departe. Ajungând la curtea acestui smeu, Mirel ceru pe Mândra de soţie, însă fata, deşi-l plăcu pe fecior, spuse că nu se va mărita decât cu acela care se va ascunde aşa de bine, încât ea, până 'n trei ori, să nu-l poată găsi deloc. Feciorul primi şi imediat se gândi la vultur. In aceeaş clipă, vulturul fu lângă Mirel şi-l luă pe spinare, sburând cu el în înaltul cerului, deasupra norilor. Dar fata luă un ochian mare şi-l descoperi numai decât.

— Mai ai de două ori, tinere, îi spus smeul şi dacă fata mea tot te-o găsi, apoi n'o să fie prea bine de tine.

Mirel nu disperă şi se gândi la chit. Acesta fu imediat lângă băiat, îl înghiţi şi-i lăsă numai capul afară ca să poată răsufla; apoi dispăru cu el pe fundul unui lac adânc.

Mândra căută peste tot şi nu-l găsi. Dar la urmă, ceru un pahar, din care bea ea şi când turnă apă în el ca să bea, i se arată în fundul paharului chipul chitului cu băiatul pe care-l înghiţise.

Mirel pierde şi-a doua oară Se gândi băiatul atunci, cu tot focul la lup şi acesta hop! fu lângă fecior.

— Lasă, omule, că te scap eu.

Lupul suflă odată asupra băiatului şi Mirel se prefăcu într'o floare de toată frumuseţea,

Căută Mândra în toate părţile, dar de data aceasta, n'a mai fost chip să găsească pe Mirel.

Mergând astfel prin grădină şi uitându-se în toate părţile, ba cu ochianul, ba în pahar, găsi o floare frumoasă. Admirând-o şi sărutând-o, o rupse şi-o puse în păr. In cele din urmă, fata se dete învinsă şi mare-i fu mirarea, cu obrajii ca bujorul de ruşine, când află că tocmai floarea pe care o sărutase, fusese chiar Mirel.

Băiatul luă fata pe cal, alături de el, şi ajunse la Smeul cel cu buzduganul fermecat.

Mirel spuse Smeului să-i dea întâi buzduganul şi apoi îi va da şi fata, căci se teme să nu-l păcălească.

Smeul bucuros îi dete buzduganul, dar când întinse braţele să sprijoane pe fată, calul îşi întinse aripile şi într'o minută, fu în slava cerului. Smeul se luă în goană după fugari, dar până la hotarele lui, crăpă de oboseală.

Ajungând tinerii şi la Smeul care avea «pasărea albă», Mirel îl minţi şi pe acesta la fel, până ce crăpă şi Smeul Pădurilor şi Mirel se alese şi cu o soţie ca visul de frumoasă şi cu buzduganul fermecat şi cu «pasărea albă».

In drum către casă, Mirel ajunsese la răscrucea aceia, unde se despărţiseră mai înainte el şi cu fraţii lui. Scoase inelele de sub piatră şi porni, după cum le fusese legământul, în căutarea lor. Ii găsi în apropiere, într'un sat, pe unul rândaş la cai la un turc şi pe altul, lucrător la un plăcintar. Ii scoase deacolo şi porniră cu toţi spre casă. Fraţii însă îl urau acum şi mai mult, pentru isprăvile lui şi la o fântână dela marginea drumului poposiră şi fără veste îl aruncară acolo, plecând ei cu fata, cu buzduganul şi cu „pasărea albă“ spre casă. Pe fată o ameninţară că o omoară, dacă va spune ceva. Ajunşi acasă, împăratul, gârbov acum, şi împărăteasa, slabă de dorul lor, îi primi cu toată bucuria şi ospeţele nu se mai terminau. Numai „pasărea albă“, pusă în clopotniţa bisericii, stetea tristă şi nemişcată. Peste vre-o două zile, veni în împărăţie un om îmbrăcat prost, cu barbă. Cum îl văzu „pasărea albă“ din locul ei, sări voioasă şi i se aşeză pe umăr, ciugulindu-l a desmerdare, din barbă. Oamenii se mirară şi spuseră împăratului.

Acesta dete ordin ca „pasărea albă“ să fie dusă înapoi la biserică şi pe omul acela să-l închidă, că o fi vre-un vrăjitor. Dar pasărea iar se posomorî.

Când dete drumul omului, pasărea sbură din nou, veselă, dela locul ei şi se aşeză pe umărul străinului. In cele din urmă străinul fu adus înaintea împăratuiui, dar, spre marea lui uimire, recunoscu pe fiul lui, Mirel, pe care-l credeau mort. Băiatul povesti tatălui, ce păţise şi spuse că numai datorită unor călători nazarineni scăpase cu viaţă din fântână. Când îl văzu şi Mândra pe Mirel al ei, îi sări plângând de bucurie, în braţe şi spuse şi ea împăratului şi împărătesei aceiaşi poveste.

Cei doi feciori mârşavi fură isgoniţi şi blestemaţi, iar Mirel cu Mândra au făcut o nuntă mare, cum numai în poveşti se pomeneşte.

„Pasărea albă“ a stat deatunci veselă în turla măreţei biserici, ca o binecuvântare sfântă şi iertătoare de păcatele oamenilor.

Auzită în comuna Turburea—Gorj
şi prelucrată de
Prof. Stelian Sterescu

O CONFERINŢĂ INTERESANTĂ.

Ultima conferinţă a d-lui profesor *C. Demetrescu*, **„Despre dicţiune“**, prin frumuseţea exemplelor, prin variaţia ideilor şi prin claritatea cu care au fost expuse, va fi un exemplu viu pentru felul de a se exprima al elevilor ce se prezintă la diferite şezători cu disertaţii, lecturi sau recitări şi chiar al acelora, cari, în cadrul strâmt al unei odăi, fac singuri artă pentru artă.

Am întrebuinţat cuvântul artă, pentrucă a citi corect o bucată, se cere talent, muncă şi perseverenţă. Putem considera deci, dicţiunea ca o artă?

Scopul dicţiunei este *„economisirea puterilor sufleteşti şi răscolirea lor“*. Deşi cam abstractă, definiţiunea aceasta poate fi uşor explicată: poetul trebue să cruţe atenţiunea cititorului, dându-i posibilitatea de a-i înţelege gândul, ideea exprimată, dar făcându-l să înţeleagă şi ceeace nu spune, prin producerea de imagini în mintea cititorului.

Socotind dicţiunea ca o artă, îi putem atribui principii, regule generale. Ar fi patru reguli generale, principale pentru o dicţiune corectă:

1) natura ideii exprimate să aibă cuvinte care prin sunetul şi volumul lor, să se potrivească ei;

2) cuvintele din frază să fie aşezate şi intonate în ordinea gândirii;

3) întrebuinţarea cât mai restrânsă a termenilor generali, cari transmit foarte greu gândirea, şi

4) întrebuinţarea epitetelor ornante care sensibilizează ideia, ca tropii şi figurile.

Aceasta ar fi, în linii generale, arta dicţiunei, pe care cu atâta talent, D-l prof. *C. Demetrescu* a împărtăşit-o auditorilor. După o privire sumară asupra artelor, asupra aplicaţiilor dicţiunei, după sfaturile ce le au de urmat acei ce vor să-şi însuşească o dicţiune corectă, în partea a treia a conferinţei *„exemple de aplicări ale dicţiunei“* din cele mai frumoase versuri, mai ales ale lui *Eminescu*, D-l profesor *Demetrescu* a scos frumuseţi nebănuite, din poeziile cunoscute tuturor, dar neapreciate la justa lor valoare, tocmai din cauza acestei dicţiuni care lipsea.

Pentru munca depusă atât în orele de clasă, dar mai ales în aceste conferinţe cu totul deosebite, pornite din dorinţa de a deschide tuturor gustul pentru artă, D-l profesor *Demetrescu* s'a bucurat din belşug de admiraţia şi mulţumirea respectoasă a tuturor elevilor cari l-au ascultat cu atenţia încordată.

Velican Const. VII-a

PAGINA CĂRȚII

Mihail Sadoveanu:

CUIBUL INVAZIILOR

Edit. „Națională" Ciornei.

Intr'un mic volum de versuri, apărut înainte de războiu și intitulat *„Știri literare"*, Alex. Doinaru scria următoarele la adresa romancierului nostru:

„Ce bine scrie Sadoveanu!
Ce suflet bun! Și ce om cult!
Dar are un cusur—sărmanu!
Păcat că scrie foarte mult!..."

In aceași poezie, în continuare:

„Brătescu-Voinești îți place?
Un om domol și prea blajin
Ce înghite mult necaz și tace.
Păcat că scrie prea puțin!...."

Pentru cei ce sunt în curent cu năvala romanelor fără valoare sau a scrierilor în foiletoane ce apar zilnic, versurile acestea în care se reproșează d-lui Sadoveanu abundența romanelor sau a scrierilor, în general, ce apar sub semnătura D-sale nu au decât o singură explicație: că sunt scrise la 1906, pe vremea când scriitorii își publicau operile la mari intervale, neavând ușurința de a scrie și de a alege subiecte variate ca d-l Mihail Sadoveanu. Această ușurință de a scrie, manifestată prin stilul său limpede și curgător, această varietate a subiectelor, datorită bogăției imaginației, fac ca scrierile autorului citat, deși atât de multe și deosebite să fie sensibil apropiate ca valoare literară și departe de maculatura romancierilor moderni.

Cu unul din ultimile sale volume *„Cuibul invaziilor"* d-l Sadoveanu începe un ciclu de descrieri și curiozități geografico-istorice, evocând locuri și neamuri, așa cum erau înainte de pătrunderea tehnicei moderne, pentru a spori cunoșterea lor. Uitând pe acei ce știu să se aplece pe mitralieră și să conducă tancul, autorul dă frâu liber imaginației și descrie sub formă de memorii ale englezului Atkinson, o călătorie acum un veac dela Moscova în Asia Centrală cu moravurile triburilor din acel timp și în sfârșit, cu splendoarea naturei necunoscute din acele ținuturi.

După titlu, se înțelege că punctul principal al călătoriei este regiunea de unde s'au revărsat puhoaiele barbare, cuibul invaziilor mongole.

Cartea se sfârșește cu descrierea vieții celui mai mare și celui mai necunoscut cuceritor ce l-a avut lumea *„Ghinghis-Han"* predecesorul lui Attila și Alaric. După ce sfărâmă nevinovatele triburi vecine lui, numai din dorința de a vedea curgând sânge, după ce nutrește distrugerea întregii omeniri, se pleacă ca cel din urmă muritor, în fața inevitabilului sfârșit peste care se dărâmă măreția de o clipă ce a strălucit pe tăișul sabiei sale. Mormântul lui nu îl cunoaște nimeni. „Din toată această năpraznică furtună nu a rămas decât un nume de spaimă, căci viața lumii nu se călăuzește prin distrugere și prin ură spre destinul ei ascuns, ci prin lumina inteligenții și iubirii. Justificare în fața celui Etern are numai puterea care, în scopurile ei finale, răspunde acestui comandament".

Velican Const. VII-a

Șezătoare culturală

Elevii clasei VIII-a au încheiat ciclul manifestațiilor culturale, din anul acesta, înainte de vacanța Paștelor, cu o șezătoare, prilej și îndemn de reculegere sufletească în vederea Sărbătorilor. E o constatare fericită faptul că s'a asigurat anul acesta, o continuitate și unitate în programul desfășurat și lucru cu atât mai îmbucurător, cu cât el a fost organizat, în măsura posibilităților, de elevi și că s'a creat adevărate întreceri potrivit vârstei și clasei și un stimulent între școlari.

Șezătoarea clasei VIII-a care a avut ultimul cuvânt, din punctul acesta de vedere, a plăcut prin seriozitatea problemelor desbătute, prin competența pe care au arătat-o în aprofundarea lor și prin atmosfera de intelectualitate ce au creat-o.

S'a luat bunul obiceiu, ca un domn profesor să prezinte în câteva cuvinte pe elevii ce organizează șezătoarea și în același timp să atragă atenția asupra punctelor interesante din program. Incontestabil că acest fapt e un impuls pentru cel prezentat de a fi la înălțimea celor anunțate. După ședință, se fac de către d-l Director observațiile necesare, care pun în lumina reală, meritele și scăderile de care se va ține seama în viitor.

Șezătoarea a fost deschisă de d-l profesor *C. Demetrescu* care a prezintat elevii, așa cum numai d-sa știe să-i prezinte și programul a început să se desfășoare.

Elevul *Amzuică Aurel* tratează despre *«o actualitate»*, subiect de minuțioasă analiză și de concluzii îndrăsnețe: activitatea omenirei se manifestă pe două căi — care tind spre un punct de convergență, *tehnica*, care e o pluralitate de cunoștințe sistematizate și *morala*, iar punctul de convergență ar fi perfecțiunea care, totuși, nu oferă mulțumirea. Cauza acestui finalism unic trebue căutată în faptele prin care omenirea concordă în idei și anume în perfecționarea și uniformizarea ideii de d-zeu. Există totuș un popor, *Iezidiții* cari cred în „Dracul« și efortul deslegătorului se reduce în a găsi cauza acestei contradicții de rătăcire spre abisuri, și să facă să dispară cauza, *„sublata causa, tolitur effectus"*; aceasta ar fi o contradicție religioasă. O altă contradicție: veacul nostru urmărește simplificarea cu toate acestea, azi, asistăm la producerea unei maculaturi cu pretenții literare — supra-analitică și complicată.

Deci, tendințe contrarii care își găsesc complicația în faptul că vastitatea sufletului omenesc, poate adăposti toate extremele și atunci progresul în domeniul moral, nu depinde de armonizarea acestor extreme?

După disertație, un solo de vioară a fost executat cu talent de elevul *Beny Nissim*. Cel mai frumos episod din «Ramayana» și tot odată și cel mai dureros, „Dasaratas«, a găsit la elevul *Merceoiu* o înțelegătoare și duioasă interpretare.

Intre mușculatură și cugetare, de d-l Gr. Tăușan, a fost o lectură bine făcută de elevul *Zglimbea*. Elevul *Cârstea Pantelimon* a recitat apoi cu vibrantă emotivitate, stihurile lui Vlahuță închinate genialului rapsod, Eminescu.

N'a fost uitată nici partea veselă. Comedia „Recomandație" — ne-a redat scene pline de umor sănătos. Elevul *Merceoiu* ne-a schițat un director de minister, energic și cu vederi deosebite, *Zglimbea*, pe omul în goană după slujbă, iar *Andreescu* pe care înadins l-am lăsat la urmă și al cărui talent îl prețuim, a înfățișat reușit pe camerierul năpăstuit. Partea muzicală a fost bine susținută de orchestra liceului.

Șufană Marius, VIII-a

GOSPODĂRIE

Vine primăvara. Când aveți timp liber, culegeți cuiburile de omizi din toți pomii, săditi cu mâna voastră cel puțin 2 pomi. Faceți apoi o statistică între cunoscuții voștri, ce rezultate ați obținut.

Şezătoarea elevilor din anul IV, Şc. Superioară de Comerţ

Deşi de dată mai recentă, obiceiul şezătorilor culturale a pătruns definitiv şi în spiritul elevilor dela *Şcoala Comercială* din oraşul nostru. D-l Profesor *Panaitiu* trebue considerat primul animator al unor astfel de manifestaţiuni spirituale şi artistice.

In ziua de 27 Martie a. c., am avut ocazia să asistăm la şezătoarea elevilor din anul IV al Şcoalei Comerciale, de sub conducerea profesorului diriginte *Eremia*.

Din capul locului, ţin să remarc absoluta nevoie a acestor şezători la şcoala pomenită, pentru o mai bună obişnuinţă a elevilor cu publicul spectator.

In afară de d-l director *Mihăileanu* şi d-nii profesori, au luat parte şi lume particulară şi foarte mulţi elevi.

Serbarea a fost reuşită prin bogăţia programului ca şi prin imediatul ajutor moral şi spiritual al d-lui profesor *Eremia*. Am remarcat «Prologul rimat» al clasei IV-a sup., citit de elevul *Conea*, apoi, o dizertaţie, modestă, a elevului *Motorgeanu* despre Gr. Alexandrescu, precum şi câteva recitări reuşite, datorite elevilor *Cosmulescu, Conea, Butuşină, Motorgeanu ş. a*,

Orchestra improvisată a fost în parte, plăcută.

La sfârşit, s'a reprezentat o comedie bufă şcolărească al cărei autor.., n'a semnat. Motiv pentru a ne gândi imediat la d-l *Eremia*. Ca încheere, fără răutate, îmi voiu permite o... răutate, despre piesă :

Aproape uitasem zicala
Cu „gardul“ şi cu „Eremia“,
Dar.. „autorul“, nu cu „oiştea“,
Ci ne-a lovit cu.... comedia.
sau :
A 'nemerit şi *Eremia*
Cu.... comedia.

Onyx

Miopie şi inteligenţă

Doctorul Braum din Zürich a stabilit că miopia nu este datorită cititului intens ; după medicul elveţian, invers, miopii sunt mai inteligenţi şi citesc de aceea mult mai mult. Doctorul Braun a examinat 3.500 de şcolari elveţieni şi a găsit că dintre toţi miopii aflători printre aceştia, 41,3 la sută earu elevi „buni“, 41 6 la sută elevi „mijlocii“ şi numai 16,7 la sută „slabi“. La presbiţi cifrele corespunzătoare sunt : 21,2 la sută ; 49,1 la sută şi 29,6 la sută. Miopii dau prin urmare un număr aproape dublu de elevi „buni“, faţă de presbiţi.

INSEMNARI DIFERITE

Cercetăşie - Străjerie

Joc Naţional

Hora mare. Timp de horă ; se joacă în cerc ţinut de mână. Se porneşte spre stânga cu piciornl drept peste stângul hora mergând spre stânga. Astfel ; dreptul în faţă (I) stângul tras lângă el (II) dreptul înapoi III) stângul tras lângă el (IV) se fac 3 paşi mari spre stânga pornind cu dreptul (dreptul, stângul dreptul) Ajuns la al treilea pas. pe dreptul se face răsucire pe el spre dreapta. Se porneşte spre dreapta cu piciorul stâng, făcându-se aceiaşi paşi ce s'au făcut mai sus, însă piciorul este schimbat : în loc de dr., st. La al treilea pas mare, stângul, răsucirea se face pe el spre st. Se începe jocul din nou. repetându-se după plac.

Sfaturi medicale. *Când sughiţi* fără rost şi nu te poţi opri : bea dintr'un pahar, apă, 8 înghiţituri mici, fără a răsufla şi fixând cu ochii fără a clipi, un punct. Sau, înghite în sec de 4 ori fără a respira sau clipi.

Imediat după masă : nu faceţi baie, nu vă culcaţi, nu porniţi la marş obositor şi nu cetiţi. Lăsaţi să treacă un timp după masă, timp ce l-aţi petrecut în repaos.

L. S.

Elevi distinşi la învăţătură şi purtare pe trim II.

Cl. I A : Giugiulan I. Ion, Sitescu F. Pantelimon, Lăzărescu S. Const.*), Nimară S. Dumitru*).

Cl. I. B : Duţescu Gr. Gheorghe, Moise-M. Silvestru.

Cl. II. A : Bocean S. Ion, Dănău C. Const., Diaconescu Tr. Valeriu, Enescu D. Ştefan, Gâlceavă Gr. Aurel*), Dumitriu P. Petre, Dibernardo Gh. Gh.*), Pacoste C. Gheorghe*), Poenaru T. Valeriu, Sachelarie I. Emil.

Cl II. B : Florescu I. Nic. Const.*), Popescu Gh Gheorghe*).

Cl III. A : Micodin I. Radu, Tăşcău P. Gheorghe, Pătraşcu C. Gheorghe*). Bărbuţ I. Tomy*).

Cl III B. : Harca I Sebastian. Dincă Gh Barbu*).

Cl. VI A.: Nemetz Udo, Popescu Gr. Ion--Ciuperceni, Diaconescu Gr Aristotel*).

Cl. V-a : Ceauşu P. Emanoil, Diaconescu D Ion.

Cl. VII-a : Velican C Const., Bălănescu M. Ion, Opriţescu Gh. Vasile*), Pătrăşcoiu Gh. Mihail*),

Cl. VIII-a: Mănescu I. Const., Şufană I. Marius, Prejbeanu Gr. Gheorghe*), Amzuică V. Aurel*).

Elevii notaţi cu steluţă au câte o notă sub 7, celelalte note fiind dela 7 în sus. La ceilalţi, toate mediile sunt dela 7 în sus.

«Amicul Tinerimii» îi felicită şi le urează succes şi mai departe, dorind să vadă în paginele lui, numele cât mai multor elevi silitori.

Reviste şi ziare primite

Educaţia Naţională, Timişoara, director Dr. Mihai Popescu.

Da şi nu, an. I No. 2, Revistă de critică sub conducerea distinsului profesor *Dan Smântânescu*, Bucureşti.

Tineretul învăţătoresc, anul IV, număr festiv, Aprilie, director *S Beuran*, Lipova-Banat.

Revista învăţătorimii gorjene, anul VII, No. 3 şi 4, Martie-Aprilie, Tg.-Jiu.

Revista Soc. „Tinerimea Română“, anul LIV. No 7, Martie, Bucureşti.

Freamătul literar, anul IV, No. 1—3, Siret (Bucovina). Revistă de literatură, ştiinţă şi artă, redactor *Aurel Fortuna* şi *Octav Băncescu*.

Frontul N. R. Seria II, No. 3, Aprilie, Bucureşti ; director *L. Al. Caragea*.

Isvorul Tămăduirii, revistă de îndrumare creştină şi de cultură, anul VII, No. 3-4, Martie—Aprilie, Director Ec. *Gh. V. Suşnea*, Huşi.

Lăstarul, revista elevilor din învăţământul agricol, Anul I, No. 2 ; Dragomireştii din vale, Ilfov.

Pâinea Vieţii, număr de Paşte, Tg.-Jiu

Jiul, revistă de cultură generală, Tg.-Jiu.

Ziarul *Gorjanul*, număr de Paşti, Tg.-Jiu.

Buciumul, foaie pentru săteni, anul IV, Nr. 2, Director *I. Buligan*, Brădiceni—Gorj.

Nos essaies I annèe, No. 2, Mars 1936, Revue mensuelle publiée par les eleves du lycee *M. Eminescu*, Satu-Mare.

Vremea Nouă, an. V, No. 33—35, Martie.

Luminiţa, an, V, No. 6, Martie 1936, revistă pentru şcolari, Gimnaziul C. F. R. Paşcani.

F. O. R, an. III, No. 4, Aprilie 1936, Revista asoc, Frăţia ortodoxă Română, Craiova.

Generaţia Nouă, an. I, No. 1, Revista de luptă şi afirmare culturală, Bolgrad.

Tribuna Basarabiei, an. IV, No. 211, ziar românesc, Chişinău.

Scânteia, an VII, Gherla, No. 3 Martie.

Cuvinte Nouă, anul II, No 3—4, Cozmeni-Cernăuţi.

Pagini Basarabene, anul I, No. 3, Chişinău, Revistă literară şi de cultură generală.

In numărul viitor ce va apărea, la 10 Mai, se vor publica jocuri şi probleme interesante, precum şi deslegarea jocurilor şi problemelor din numerile anterioare.

1987

„AMICUL TINERIMII"

REVISTA LICEULUI „TUDOR VLADIMIRESCU", TÂRGU-JIU

— ANUL VIII, Nr. 6, APRILIE 1936 —

D. Biblioteca Universitătii

Iași

TIPOGRAFIA „NICU D. MILOȘESCU", TÂRGU-JIU

Biblioteca Universității Iași